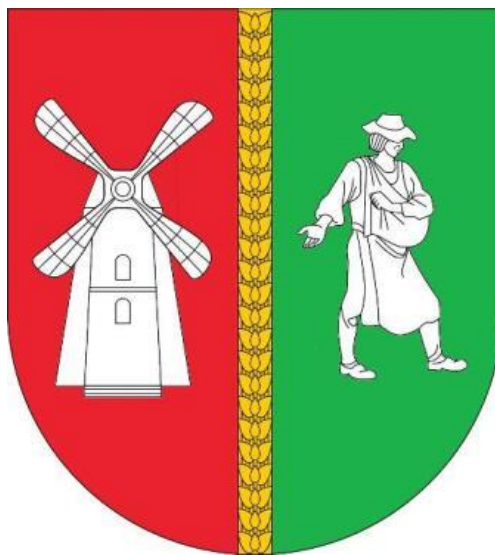

Załącznik
do Uchwały Nr XXXII/295/17
Rady Gminy Sicienko
z dnia 27 grudnia 2017 roku

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY SICIENKO NA ROK 2018

Urząd Gminy w Sicienku

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. STAN ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCY PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ NA TERENIE GMINY SICIENKO	10
1.1. Placówki i instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Sicienکو	10
1.2. Zasoby kadrowe	11
2. CELE PROGRAMU	12
3. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	14
4. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ NA 2018 ROK	47
4.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla mieszkańców Gminy Sicienکو uzależnionych od alkoholu	48
4.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	51
4.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	52
4.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	53
4.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 Ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	54
5. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SICIENKU	54
6. HARMONOGRAM REALIZACJI I FINANSOWANIE PROGRAMU	55

WPROWADZENIE

Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zadaniem gminy jest podejmowanie takich przedsięwzięć, które będą przestrzegać przed zgubnymi skutkami nadużywania alkoholu oraz przyczynią się do ich minimalizacji.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz.487).

Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych, a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Sicienko podejmowanych w latach poprzednich.

Celem programu jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom nadużywania alkoholu, zmniejszenie ich rozmiaru i bieżące rozwiązywanie problemów w szczególności poprzez ograniczenie szkód społecznych i ekonomicznych, związanych z nadużywaniem alkoholu, ochronę rodzin dotkniętych problemem alkoholowym przed marginalizacją, tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu oraz promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program zapewnia ciągłość podjętych już działań i inicjatyw na rzecz profilaktyki, daje gwarancję spójnych i skoordynowanych działań na szczeblu gminy, które są elementem polityki realizowanej na poziomie ogólnokrajowym. Jest zbudowany w oparciu o zadania wynikające z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dotychczasowe doświadczenia w realizacji programów w latach poprzednich, diagnozę problemów społecznych, dane pedagogów szkolnych obejmujące obszary problemowe w szkołach, wnioski z realizacji programów profilaktycznych przekazane przez realizatorów zadania. Program skierowany jest do mieszkańców gminy Sicienko.

Program uchwalany jest corocznie przez Radę Gminy. Źródłem finansowania programu są opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opłaty te stanowią dochód gminy, który w całości musi być przeznaczony na realizację programu i nie

może być przeznaczony na inne cele – gwarantuje to ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 487).

Realizatorem programu jest Urząd Gminy w Sicienku.

Główne zadania i obszary działalności gmin, które wymienia *ustawa o wychowaniu w trzeźwości...* - to:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomani , w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 (zwany dalej Programem) został opracowany w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz:

- ✓ Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020)
- ✓ Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2018,
- ✓ sprawozdanie z programu profilaktyczno-wychowawczego „**III Elementarz czyli program siedmiu kroków**” ,
- ✓ diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych sporządzoną dla Gminy Sicienko w roku 2016,

- ✓ wnioski z realizacji warsztatów umiejętności psychospołecznych dla dzieci i młodzieży przeprowadzonych w szkołach na terenie Gminy Sicienka,
- ✓ wnioski z realizacji zajęć socjoterapeutycznych, programów profilaktyczno-wychowawczych realizowanych w szkołach, zajęć sportowych oraz zajęć z organizacji czasu wolnego i rozwoju zainteresowań,
- ✓ wnioski z realizacji warsztatów dla uczniów obejmujących zjawisko cyberprzemocy w szkołach na terenie Gminy Sicienka,
- ✓ wnioski z warsztatów dla uczniów i rodziców uczniów w zakresie zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej.
- ✓ wnioski z realizacji programu profilaktycznego DEBATA w szkołach,
- ✓ wnioski ze współpracy z przedstawicielami:
 - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku,
 - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sicienku,
 - Zespołu Kuratorskiej Służby ds. Dorosłych Sądu Rejonowego w Nakle,
 - Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - Terapeutów,
 - Socjoterapeutów,
 - Dyrektorów szkół,
 - Pedagogów szkolnych,
 - Osób zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym (psychiatra, psycholog, radca prawny, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej, psychoterapeuta, specjalista dyżurujący przy Telefonie Zaufania),
 - Pedagogów szkolnych.

✚ **Profilaktyka uniwersalna** – adresowana do ogółu dzieci i młodzieży, ma na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnianie wieku inicjacji (np. alkoholowej, seksualnej). Stanowi rodzaj „szczepionki” dla osób zdrowych, zwiększając ich odporność na oddziaływanie niekorzystnych czynników ryzyka. Terenem realizacji wczesnych działań profilaktycznych jest głównie szkoła. Są to działania nastawione na przekazywanie informacji o konsekwencjach podejmowanych zachowań ryzykownych oraz na kształtowaniu ważnych umiejętności psychospołecznych, tj. radzenia sobie ze stresem, opierania się presji grupy rówieśniczej, rozwiązywania konfliktów itp.

✚ **Profilaktyka selektywna** – adresowana jest do grup podwyższonego ryzyka, a więc do osób, które przeszły już inicjację i u których występują poważne problemy (osobiste,

rodzinne, szkolne); jej celem jest umożliwienie wycofania się z ryzykownych zachowań. Młodszym ludziom z tej grupy już nie wystarczą działania informacyjne i edukacyjne prowadzone w klasach. Niezbędne jest podjęcie głębszej interwencji poprzedzonej specjalistyczną diagnozą pozwalającą określić stopień zagrożenia oraz charakter i głębokość problemów psychologicznych, rodzinnych oraz szkolnych. Formy pomocy ustala się na podstawie wyników diagnozy (zajęcia wyrównawcze, terapia indywidualna i rodzinna, socjoterapia). Pomoc ta może być organizowana przez pedagoga, poradnię psychologiczno - pedagogiczną, świetlicę socjoterapeutyczną.

- ✚ **Profilaktyka wskazująca** - adresowana jest do ludzi z grup wysokiego ryzyka (uzależnionych), którzy ponoszą już poważne konsekwencje swoich zachowań. Jej celem jest ograniczenie głębokości i czasu trwania zaburzeń, a także zmniejszenie szkód związanych z ryzykownym trybem życia. Podejmowane działania (odtrucie, leczenie odwykowe, psychoterapia, resocjalizacja) organizowane są już nie przez szkoły czy poradnie oświatowe, lecz przez specjalistyczne instytucje.
- ✚ **Ryzykowne spożywanie alkoholu** - to spożywanie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się o ile obecny model nie zostanie zmieniony. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa ryzykowne picie w następujący sposób: *”picie ryzykowne to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości 20-40 gram czystego alkoholu dziennie przez kobietę i 40-60 gram dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu czystego alkoholu w tygodniu przez kobiety zawierającym się w przedziale 140-209 g, a w przypadku mężczyzn 280-349 gram”*.
- ✚ **Szkodliwe picie alkoholu** - opisywane jest jako wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne; ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w sposób następujący: *„picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350g i więcej w tygodniu przez mężczyzn”*. Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu

przez kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

✚ **Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych** (ang. Fetal Alcohol Spectrum Disorders)

- ogólny termin opisujący całościowo spektrum skutków rozwojowych występujących u dzieci matek pijących alkohol w okresie ciąży. Skutki te mogą obejmować zaburzenia rozwoju fizycznego, umysłowego, zachowania, uczenia się, mogą trwać przez całe życie. W diagnostyce klinicznej obowiązuje termin FAS – płodowy zespół alkoholowy, który charakteryzuje się dysmorfiami twarzy, opóźnieniami wzrostu, oraz nieprawidłowościami ośrodkowego układu nerwowego. U dzieci, u których nie występują wszystkie cechy FAS, diagnozowany jest częściowy FAS. Rodzaj i siła zaburzenia dziecka zależy przede wszystkim od ilości alkoholu, spożywanego przez kobietę w ciąży oraz częstotliwości picia. Należy pamiętać, że nie ma bezpiecznej dawki alkoholu, jaką może spożywać kobieta w ciąży, w związku z tym, aby dziecko było zdrowe, należy całkowicie powstrzymać się do spożywania alkoholu w okresie prenatalnym oraz karmienia piersią.

✚ **Wczesne rozpoznanie i krótka interwencja** - krótkie interwencje podejmowane przez

lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, polegające na przeprowadzeniu testów przesiewowych u tych osób, następnie skierowanie ich do placówki odwykowej lub podjęcie rozmowy, mającej na celu zmotywowanie do ograniczenia picia do poziomu obniżającego ryzyko szkód.

✚ **Uzależnienie** - zespół uzależnienia od alkoholu to kompleks zjawisk fizjologicznych,

behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu (często silne).

Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

- 1) silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”);
- 2) upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zmierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia);
- 3) fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane (drżenie mięśniowe, nadciśnienie tętnicze, nudności, wymioty, biegunki, bezsenność, rozszerzenie źrenic, wysuszenie śluzówek, wzmożona

potliwość, zaburzenia snu, niepokój, drażliwość, lęki, padaczka poalkoholowa, omamy wzrokowe lub słuchowe, majaczenie) albo używanie alkoholu lub pokrewnie działającej substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienia się od nich lub uniknięcia ich;

- 4) zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu (ta sama dawka alkoholu nie przynosi oczekiwanego efektu) potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu;
- 5) z powodu picia alkoholu – narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania;
- 6) uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia (picie alkoholu, mimo że charakter i rozmiary szkód są osobie pijącej znane lub można oczekiwać, że są znane).

✚ **Leczenie uzależnienia** - to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu. Przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia od alkoholu, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Zaleca się, aby poza uczestnictwem w psychoterapii uzależnienia osoby uzależnione aktywnie korzystały z ruchów samopomocowych, aby systematycznie uczestniczyły w mityngach Anonimowych Alkoholików (AA) oraz w zajęciach organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie.

✚ **Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu)** - to działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych. Przykładami rehabilitacji są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia dla „absolwentów” leczenia uzależnień, treningi zachowań konstruktywnych, programy wychodzenia z bezdomności, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

✚ **Współuzależnienie** - utrwalona forma funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i niszczącej sytuacji związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze.

Współzależnienie może wystąpić również w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami. Przyczyny tego zjawiska są bardzo złożone. Osobę taką cechuje chwiejność emocjonalna. Poza tym walka z nałogiem partnera kosztuje ją tyle sił i zdrowia, że w rezultacie brakuje jej czasu na siebie, dzieci, dom, rozrywki.

✚ **Doroste Dzieci Alkoholików** (DDA) - to dorosłe osoby, które wychowywały się w rodzinie alkoholowej. DDA doświadczają w dorosłym życiu trudności, których korzenie tkwią w doświadczeniach wyniesionych z rodziny alkoholowej. Dzieci w rodzinach alkoholowych przeżywają wiele trudnych emocji: wstyd, poczucie winy, gniew, smutek i strach. Typowymi sposobami radzenia sobie przez dzieci z rodzin alkoholowych z trudnymi emocjami są m. in. przesunięcie uczuć do podświadomości, pomniejszanie ich lub zaprzeczanie, nierozpoznawanie ich (nienazywanie) i mylenie z myślami. Do cech wspólnych dla DDA zalicza się m.in.:

- lęk przed uczuciami,
- lęk przed sytuacjami konfliktowymi,
- nadmiernie rozwinięte poczucie odpowiedzialności,
- poczucie winy towarzyszące obronie siebie,
- niemożność odprężenia się, pofolgowania sobie, odczucia przyjemności,
- duży samokrytycyzm,
- łatwość zaprzeczania,
- trudności przeżywane w związkach intymnych,
- przeżywanie rzeczywistości z pozycji ofiary, mylenie miłości z litością,
- skłonność do widzenia świata w czarno - białych barwach w sytuacjach dużego napięcia psychicznego,
- skłonność do biernego reagowania.

Nie można zakładać, że każde dziecko, które wyrośnie w rodzinie alkoholowej będzie się charakteryzowało opisanym powyżej zespołem cech. Pojęcie DDA wraz z przypisywanym mu charakterystycznym zespołem cech, może jednak być pomocne dla osób, które doświadczają trudności spowodowanych doświadczeniami wyniesionymi z rodziny alkoholowej. Toksyczne zachowania nadużywających alkoholu wywołują u najbliższych zaburzenia występujące z różnym nasileniem, nazywane współzależnieniem.

1. STAN ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCY PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ NA TERENIE GMINY SICIENKO

1.1. Placówki i instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Sicienکو

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienکو,
- Rodzinny Punkt Konsultacyjny w Sicienکو oferuje mieszkańcom pomoc:
 - *psychologiczną,*
 - *prawną dla osób doświadczających przemocy domowej,*
 - *osobom uzależnionym od alkoholu,*
 - *współuzależnionym,*
 - *doświadczającym przemocy domowej,*
 - *lekarza psychiatry,*
 - *możliwość skorzystania w godz. popołudniowych Telefonu zaufania;*
- Służba Zdrowia:
 - „GEMED” Ewa Zamiatąła-Grzelak w Sicienکو,
 - NZOZ „KAMED” Maciej Kamiński w Kruszynie,
 - Prywatna Praktyka Pielęgniarska Lilla Adamczyk – Szkoły Podstawowe w Sicienکو, Kruszynie i Strzelewie,
 - Prywatna Praktyka Pielęgniarska Wiesława Rumińska – Szkoły Podstawowe w Wojnowie, Samsiecznie i Trzemiętowie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Sicienکو, w którego skład wchodzi: Izba Tradycji Kulturalnej – Galeria Sztuki w Sicienکو, Wiejski Dom Kultury w Kruszynie, Wiejski Dom Kultury w Strzelewie oraz Świetlice wiejskie w miejscowościach: Dąbrówka Nowa, Gliszcz, Łukowiec, Mochle, Murucin, Nowaczkowo, Osówiec, Pawłówek, Samsieczno, Szczutki, Teresin, Trzemiętowo, Trzemiętówko, Wierzchucinek, Wojnowo, Zawada, Zielonczyn.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sicienکو z filią w Kruszynie,
- Szkoły Podstawowe w Sicienکو, Wojnowie, Kruszynie, Samsiecznie, Strzelewie, Trzemiętowie,
- Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej.

1.2. Zasoby kadrowe

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku – 4 osoby,
- ✓ Psychoterapeuta uzależnień - 1 osoba,
- ✓ Terapeuta uzależnień - 1 osoba
- ✓ Certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 1 osoba,
- ✓ Psycholog szkolny – 1 osoba,
- ✓ Psycholog zatrudniony w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku – 1 osoba,
- ✓ Radca prawny – 1 osoba,
- ✓ Lekarz psychiatra – 1 osoba,
- ✓ Psycholog pracujący w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sicienku - 1 osoba,
- ✓ Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 10 osób,
- ✓ Pedagogzy szkolni – 5 osób: SP Wojnowo, SP Sicienko; SP Kruszyn, SP Strzelewo, SP Samsieczno, SP Trzemiętowo – razem 2,23 etatu,
- ✓ Absolwenci Studium Socjoterapii posiadający pełne uprawnienia do prowadzenia dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych – 9 osób,
- ✓ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych „Spójrz inaczej” i „Unplugged” - Bez wspomaganie” – 37 osób,
- ✓ Osoby przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 15 osób;
- ✓ Trenerzy Programu Zastępowania Agresji – 5 osób,
- ✓ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji rekomendowanego programu profilaktycznego „Dziękuję –Nie”- 8 osób,
- ✓ Osoby posiadające uprawnienie do realizacji rekomendowanego programu „Przyjaciele Zippiego”- 12 osób.
- ✓ Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

Zespół realizuje następujące zadania:

- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sicienko,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawiciele sądu.

2. CELE PROGRAMU

Nadrzędnym celem Programu jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do:

- a) zmniejszania rozmiarów problemów, które aktualnie występują na terenie gminy,
- b) zwiększenia zasobów instytucjonalnych, kadrowych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi już problemami,
- c) zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych poprzez realizację rekomendowanych programów profilaktyki wobec dzieci i młodzieży, poprzez wspieranie programów profilaktycznych,
- d) podnoszenia świadomości w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji używania alkoholu wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy Sicienko,
- e) wspierania działań mających na celu opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród młodzieży oraz promowania zdrowego stylu życia,
- f) minimalizowania skutków zjawisk towarzyszących nadużywaniu alkoholu, tj. współuzależnienie, przemoc domowa,
- g) systematycznej edukacji sprzedawców napojów alkoholowych,
- h) podejmowania wszechstronnych oddziaływań profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych,
- i) systematycznej edukacji środowiska lokalnego na temat zjawiska przemocy domowej ukierunkowanej na niwelowanie mitów i stereotypów oraz zmianę postaw wobec zjawiska przemocy domowej,
- j) podnoszenia umiejętności osób zawodowo lub społecznie zajmujących się rozwiązywaniem lokalnych problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem przemocy domowej,

- k) wspierania kampanii edukacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej promujących zdrowie i trzeźwość.

Realizacja powyższych działań będzie odbywała się poprzez:

- udzielanie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu,
- udzielanie pomocy osobom współuzależnionym i ich rodzinom,
- udzielanie pomocy prawnej,
- udzielanie pomocy psychologicznej osobom będącym w kryzysie poprzez zatrudnienie psychologa w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku,
- prowadzenie telefonu zaufania dla osób doświadczających przemocy domowej, w tym zatrudnienie osoby dyżurującej i udzielającej wsparcia psychologicznego,
- udzielanie wsparcia psychologicznego uczniom poprzez zatrudnienie psychologa w szkołach na terenie Gminy Sicienko,
- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej ukierunkowaną przede wszystkim na niwelowanie mitów i stereotypów wobec zjawiska przemocy domowej,
- objęcie pomocą profilaktyczną uczniów poprzez utworzenie grup socjoterapeutycznych,
- realizację profesjonalnych programów profilaktycznych kierowanych do uczniów szkół podstawowych, w tym oddziałów gimnazjalnych z terenu gminy Sicienko obejmujących kształtowanie kompetencji osobowościowych młodych ludzi, kształtujących ich poczucie własnej wartości, zdolności w obszarze zachowań asertywnych, co pozwoli uniknąć wpływu rówieśników w zakresie inicjacji alkoholowej (objęcie programami coraz młodszych grup wiekowych),
- finansowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz wybranych zajęć rozwijających zainteresowania i uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, które będą zapewniać profilaktyczne oddziaływanie na uczestników oraz stwarzać poczucie bezpieczeństwa i akceptacji oraz wykorzystywać indywidualne umiejętności i zdolności uczestników,
- podnoszenie wiedzy rodziców na temat zagrożeń zdrowotnych związanych ze spożywaniem przez dzieci i młodzież napojów alkoholowych,
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla rodziców,
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla uczniów,
- wprowadzanie nowych rekomendowanych programów profilaktycznych,

- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych wynikających z używania alkoholu,
- prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania uzależnieniom,
- podnoszenie wiedzy sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- kontrolę placówek handlowych w zakresie przestrzegania ustawy,
- podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania w zakresie profilaktyki uzależnień m.in. poprzez organizowanie i udział w seminariach, warsztatach i innych formach szkoleń dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia,
- inne działania wynikające z zapotrzebowania społecznego.

3. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Dzięki badaniom przeprowadzonym przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie można oszacować skalę zjawiska związanego z nadużywaniem alkoholu dla wybranej populacji, np. gminy. Dane szacunkowe dla gminy Sicienko przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych¹:

		W Polsce 38,5mln osób	W Gminie Sicienko 9897 osób ²
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 770 tys.	198 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	396 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	396 osób
Osoby pijące szkodliwie	5 - 7% populacji	1,9 - 2,7 mln	495 - 693 os.
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	Razem około 525 osób: dorosłych i dzieci

¹ Źródło: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

² Źródło: Referat Organizacyjny i Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy w Sicienku, stan na 31.10.2017r.

Rysunek 1. Szkody wynikające z nadużywania alkoholu

Fizyczne:

- ✓ nudności i wymioty po wypiciu,
- ✓ złe samopoczucie spowodowane piciem,
- ✓ złe odżywianie wynikające z picia,
- ✓ zaburzenia wagi ciała,
- ✓ wypadki i urazy w stanie nietrzeźwym,
- ✓ inne zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego.

W relacjach z ludźmi:

- ✓ zmartwienia bliskich osób związane z piciem,
- ✓ obraźliwe stwierdzenia kierowane pod wpływem alkoholu,
- ✓ pogorszenie lub zerwanie więzi z partnerem,
- ✓ mała satysfakcja z życia społecznego i towarzyskiego.

SZKODY WYNIKAJĄCE Z NADUŻYWANIA ALKOHOLU

Osobiste:

- ✓ kłopoty ze snem, koszmary nocne,
- ✓ poczucie winy,
- ✓ ujawnianie się złych cech osobowości po wypiciu,
- ✓ popadanie w kłopoty z powodu picia,
- ✓ kłopoty finansowe,
- ✓ zaniedbania w wyglądzie fizycznym.

Spoleczne:

- ✓ opuszczanie dni w pracy,
- ✓ pogorszenie wyników efektywności pracy,
- ✓ zaniedbania związane z rolą rodzica wynikające z picia,
- ✓ prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości,
- ✓ kłopoty z prawem,
- ✓ kłopoty w pracy.

Tabela 2. Pomoc udzielona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku, w tym ze względu na nadużywanie alkoholu

	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej	282	251	236	214
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej, objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	53	45	50	56
Wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	84.152,70 zł	124.680,82 zł	124.079,61 zł	164.991,80 zł

Wykres 1. Powody przyznawania pomocy społecznej³

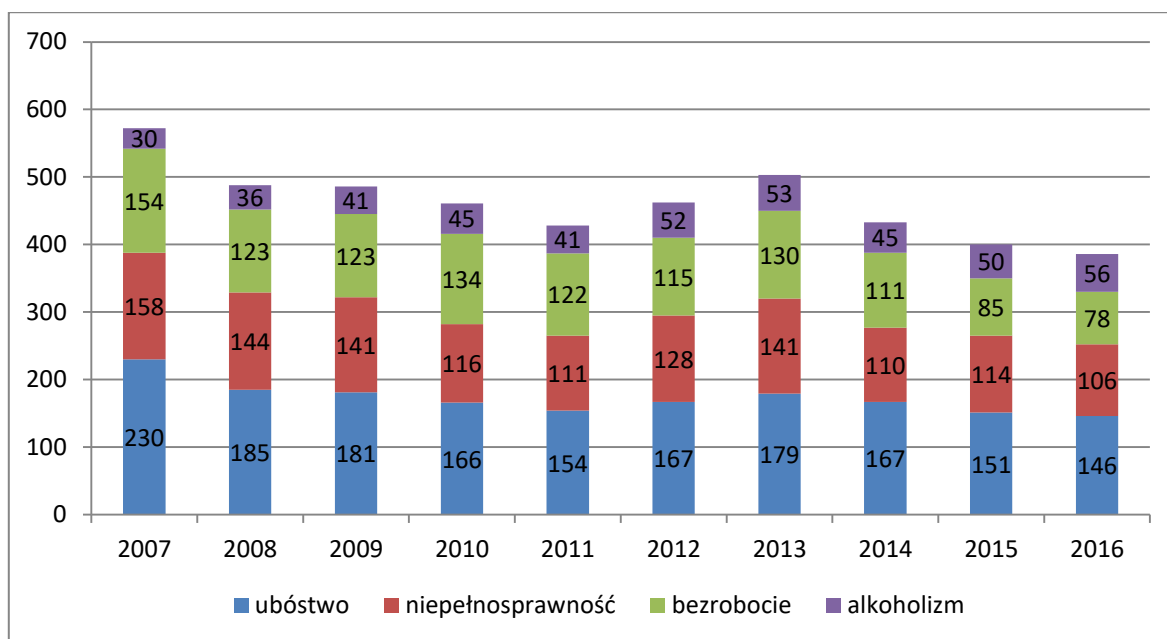

Tabela 3. Liczba wniosków dot. sądowego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego skierowanych do GKRPA w latach 2010-2016

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba wniosków	25	18	35	21	13	12	12	14
Ogółem 150 osób								

Tabela 4. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2016 roku

Poza miejscem sprzedaży				W miejscu sprzedaży				ogółem
według zawartości alkoholu			razem	według zawartości alkoholu			razem	
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		
10	10	7	27	2	2	1	5	32

³ Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku;

Tabela 5. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy w roku 2014 na podstawie oświadczeń o wartości sprzedaży złożonych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Zawartość alkoholu			Razem
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	
3.037.994,44 zł	685.172,37 zł	2.289.387,71 zł	6.012.554,52 zł

Tabela 6. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy w roku 2015 na podstawie oświadczeń o wartości sprzedaży złożonych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Zawartość alkoholu			Razem
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	
3.135.503,96 zł	672.603,07 zł	2.147.172,87 zł	5.955.279,90 zł

Tabela 7. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy w roku 2016 na podstawie oświadczeń o wartości sprzedaży złożonych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Zawartość alkoholu			Razem
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	
3.278.692,37 zł	657.257,64 zł	2.343.919,49	6.279.869,50 zł

Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych na terenie Gminy Sicienko jest dokument „**Diagnoza lokalnych problemów i zagrożeń społecznych – Gmina Sicienko 2016**”, który zawiera wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców. W badaniu wzięły udział 152 osoby, w tym 57 mężczyzn oraz 95 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 27 lat. Badanie dorosłych mieszkańców oraz pracowników punktów sprzedaży zrealizowane zostało przy użyciu standaryzowanego kwestionariusza ankiety rozdawanego i odbieranego przez ankieterów w miejscach publicznych.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

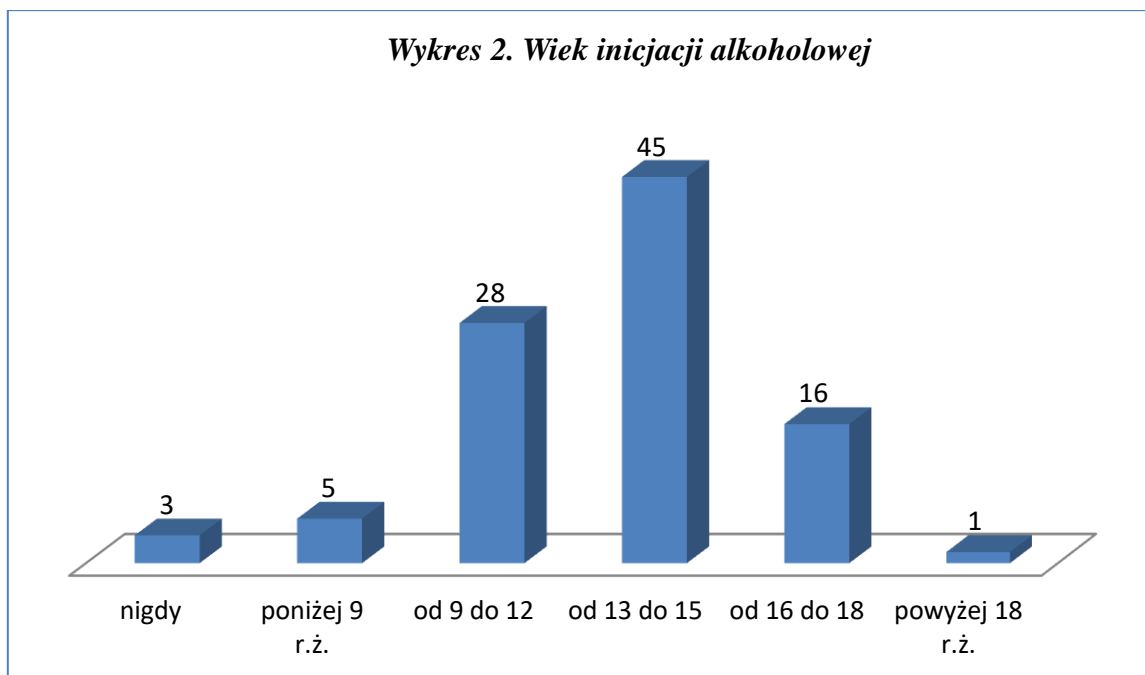
Tabela 8. Postawy i przekonania na temat alkoholu⁴

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	9%	30%	31%	30%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	26%	32%	20%	22%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	16%	32%	34%	17%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	37%	31%	26%	6%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	9%	6%	31%	54%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	6%	1%	15%	78%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	4%	0%	8%	88%

Jedną z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. Okazuje się, że **największa ilość mieszkańców (45%) miała styczność z alkoholem po raz pierwszy pomiędzy 13. a 15. rokiem życia**, a znaczna część, bo aż 28% wypila pierwszy napój alkoholowy pomiędzy 16. a 18. rokiem życia.

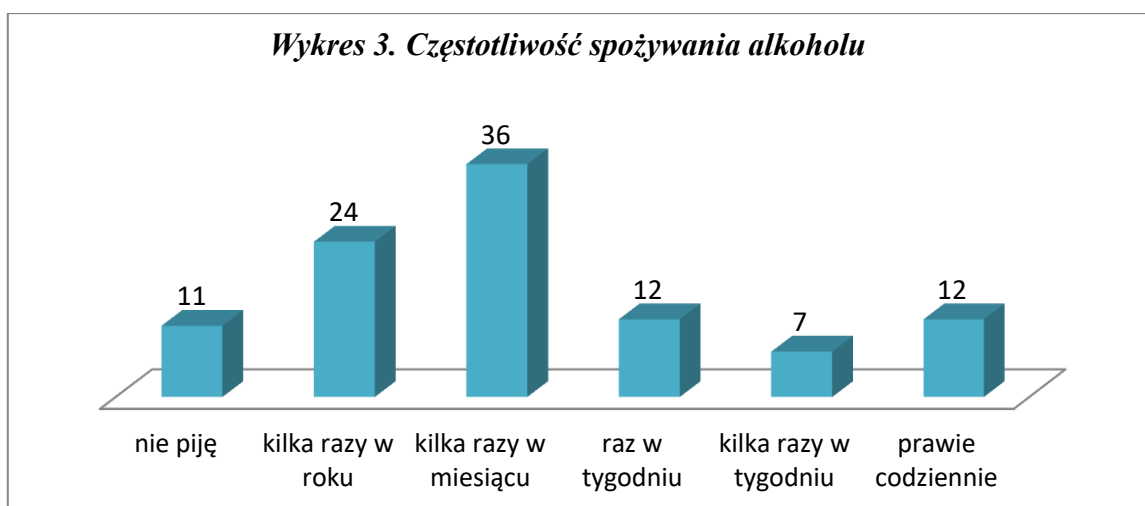
⁴ Wartości procentowe zostały zaokrąglone do liczb całkowitych

Wykres 2. Wiek inicjacji alkoholowej

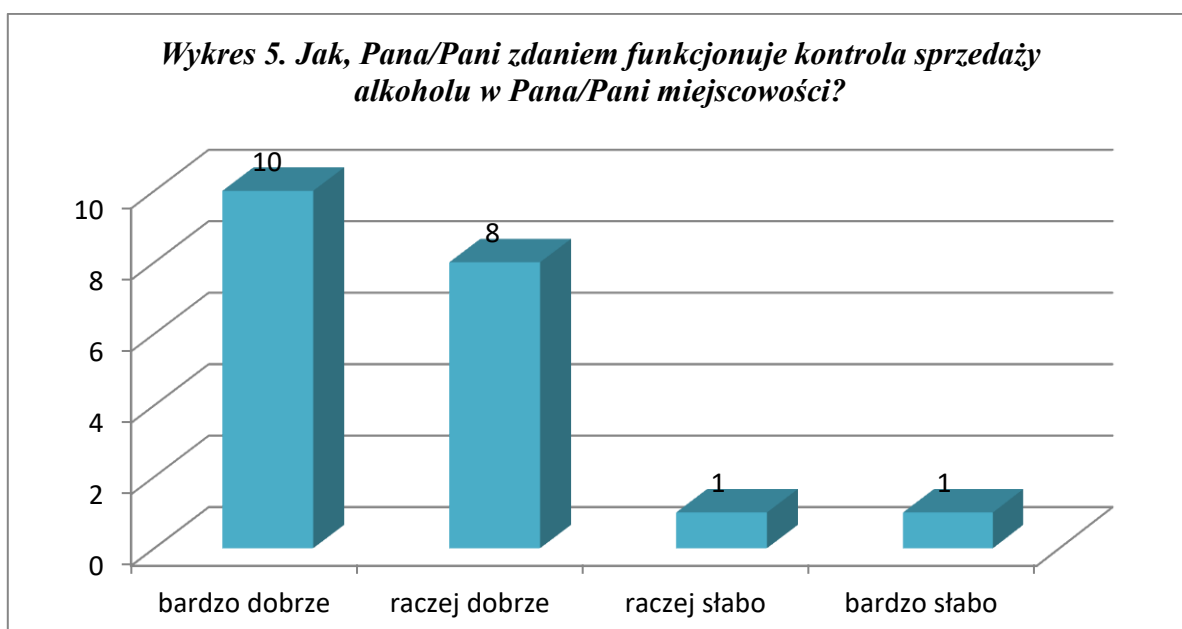
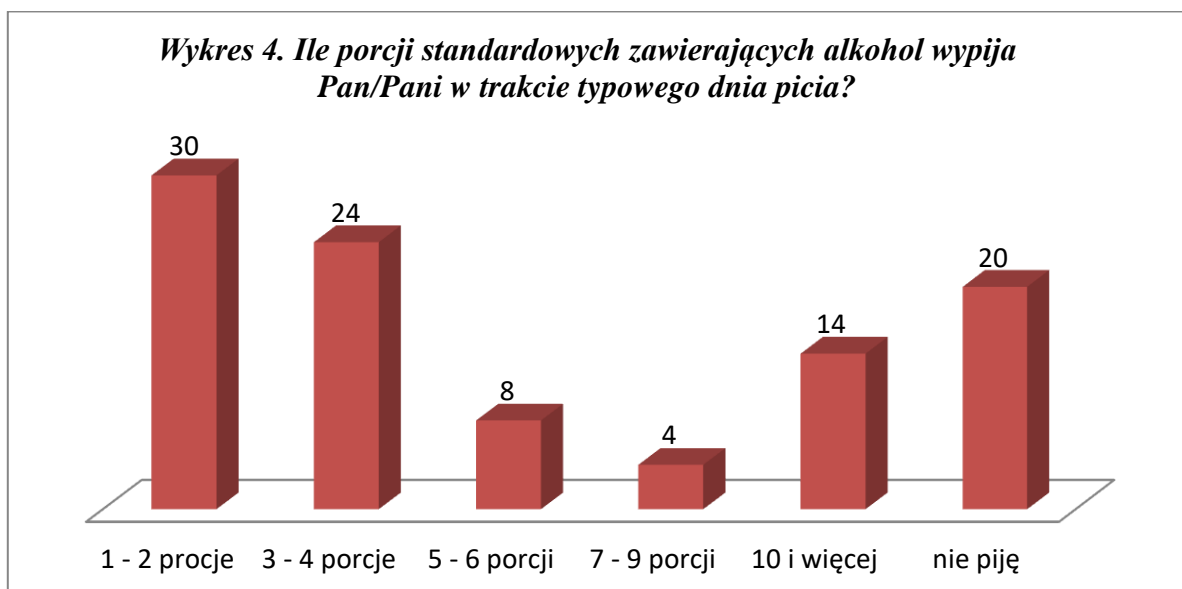
Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. Choć znalazły się wśród respondentów osoby, które deklarują abstynencję (aż 11%), największa liczba badanych przyznała że pije alkohol kilka razy w miesiącu (36%) lub w roku (24%). Można podsumować ten wynik stwierdzeniem, że **60% dorosłych mieszkańców gminy Sicienka pije alkohol okazjonalnie**. Ok. 12% osób spożywa napoje alkoholowe raz w tygodniu, 7% - kilka razy tygodniowo, a aż 12% pije alkohol prawie codziennie. **Mimo generalnej tendencji do picia okazjonalnego niepokojącym jest, że 12% mieszkańców niemal każdego dnia spożywa napoje alkoholowe.**

Wykres 3. Częstotliwość spożywania alkoholu

Oprócz częstotliwości alkoholu ważne są także ilości spożywanego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30

ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Najwięcej badanych zadeklarowało, że spożywa jednorazowo 1 - 2 porcje alkoholu (0,5 - 1 piwa, 1 - 2 kieliszki wina lub 1 - 2 małe kieliszki wódki). 24% osób zadeklarowało ilości rzędu 3 - 4 porcji. Co niepokojące, aż 14% osób podczas jednego dnia picia spożywa ponad 10 porcji alkoholu (czyli więcej niż 5 piw, 2 butelki wina bądź więcej niż 300 ml wódki).

Wykres 6. Jak często zdarza się, że osoba nieletnia próbuje kupić alkohol w Pana/Pani sklepie?

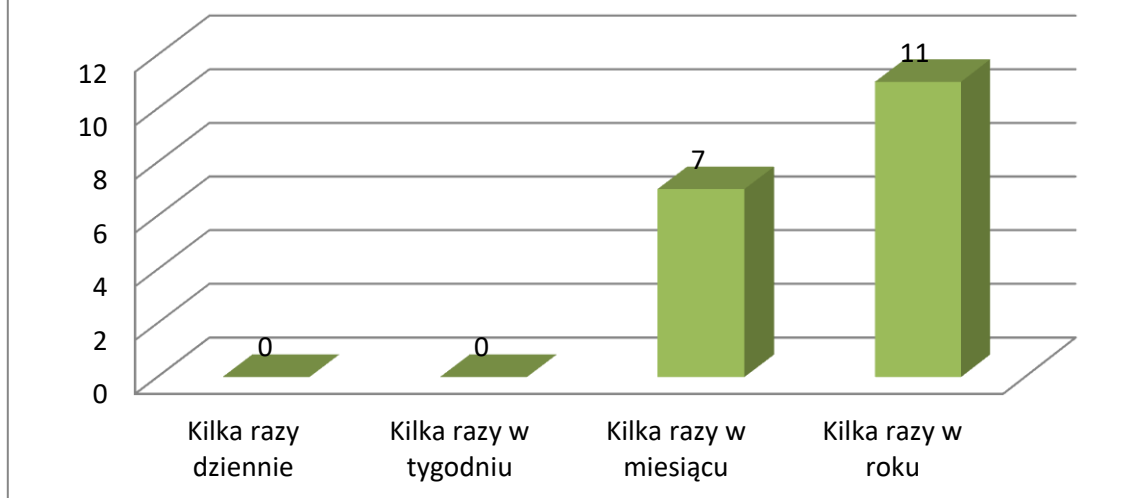

Tabela 9. Ocena ważności problemów lokalnych w ocenie mieszkańców Gminy Sicienko⁵.

Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Zanieczyszczenie powietrza	15%	28%	47%	11%
Zanieczyszczenie wody	18%	33%	36%	13%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	31%	43%	22%	3%
Bezrobocie	34%	38%	22%	7%
Bieda, ubóstwo	26%	33%	32%	15%
Bezdomność	20%	28%	37%	14%
Wzrost przestępczości	14%	27%	45%	14%
Kryzys rodziny	23%	24%	33%	20%
Kryzys norm moralnych	24%	27%	38%	10%

Za najpoważniejszy problem społeczny w opinii mieszkańców można uznać **bezrobocie**, ponieważ 34% respondentów uznało je za bardzo istotny, a 38% za raczej istotny problem. Kolejną ważną kwestią jest **zaśmiecenie krajobrazu** (kolejno 31% i 43% uznało ten problem za istotny). Wysokie lokaty otrzymały również problemy społeczne takie jak: **bieda, ubóstwo, kryzys norm moralnych, kryzys rodziny, bezdomność**.

⁵ Wartości procentowe zostały zaokrąglone do liczb całkowitych

Bezrobocie często jest skutkiem problemów alkoholowych, ale niejednokrotnie również ich przyczyną. Warto więc przewidywać potencjalne problemy z alkoholem przez pryzmat skali bezrobocia w gminie. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy w gminie jest 285 bezrobotnych, w tym 160 kobiet. Skalę zjawiska, m.in. wg wieku, wykształcenia przedstawiają poniższe tabele.

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Bezrobocie przyczynia się do występowania wielu negatywnych zjawisk społecznych w życiu osób nieposiadających stałe pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Budzi obawy o własny los i możliwości przetrwania całej rodziny, a także odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej.

Diagram 1. Subiektywne uszeregowanie problemów społecznych przez respondentów z ilością osób określających problem jako bardzo istotny

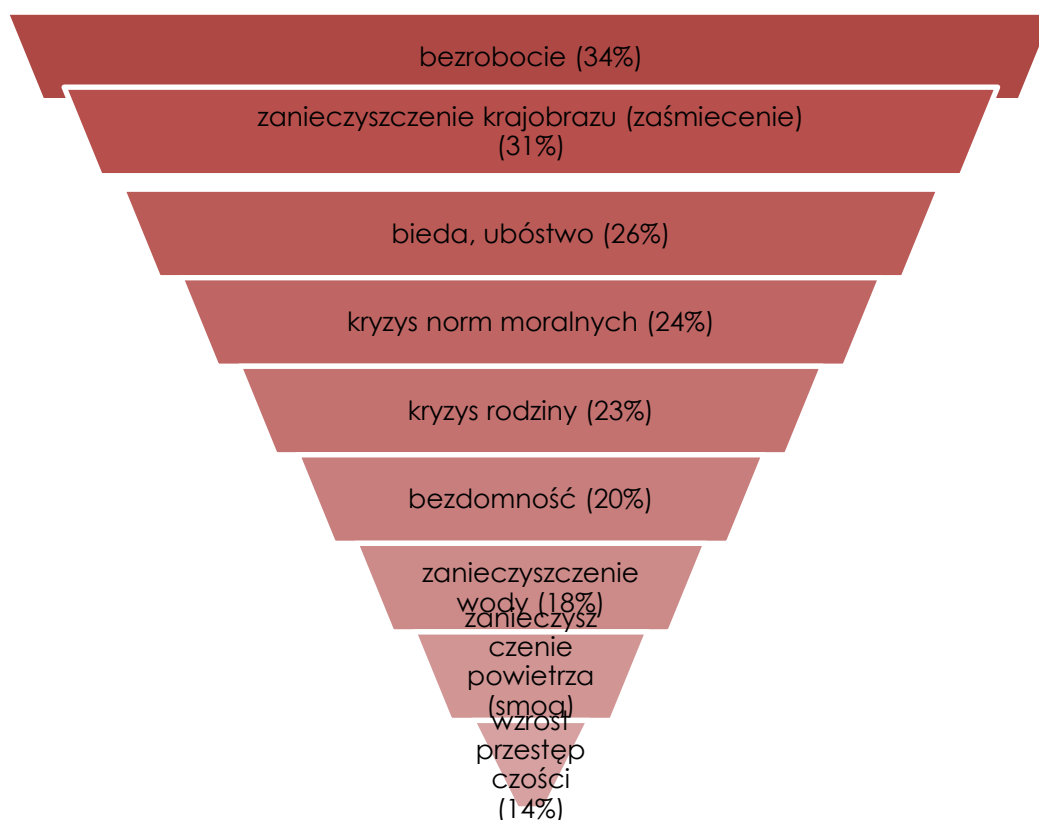

Tabela 10. Bezrobotni wg wieku stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy⁶

Bezrobotni wg wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy stan na 31 grudnia 2016r. Sicienka

Opis	Liczba bezrobot. ogółem	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						Liczba bezrobot. kobiet	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						
		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24	
wiek															
18 do 24	28	8	6	8	3	2	1	18	6	2	5	2	2	1	
25 do 34	91	9	7	10	19	14	23	66	6	3	15	15	6	18	
35 do 44	54	8	14	9	13	4	6	30	3	7	4	9	2	6	
45 do 54	46	3	13	9	8	6	7	22	1	6	2	4	5	4	
55 do 59	28	1	5	0	10	5	7	10	0	2	0	2	3	3	
60 i pow.	13	1	0	0	4	4	4	1	0	0	0	0	1	0	
	260	30	45	45	57	35	48	147	16	20	26	32	22	31	
wykształ.															
wyższe	25	4	4	6	5	2	4	21	4	3	5	5	2	2	
połeczne i średnie zawod.	38	4	9	6	12	3	4	30	3	6	5	9	3	4	
średnie ogólnokształcące	18	3	1	5	4	2	3	11	2	0	4	2	1	2	
zasadnicze zawodowe	81	9	17	11	18	10	16	42	3	6	6	7	8	12	
gimnazjalne i poniżej	98	10	14	17	18	18	21	43	4	5	6	9	8	11	
	260	30	45	45	57	35	48	147	16	20	26	32	22	31	
staż pracy															
do 1 roku	42	3	3	8	14	5	9	29	3	1	6	10	4	5	
1 do 5	65	13	11	14	10	8	9	40	6	5	8	7	5	9	
5 do 10	42	4	13	6	5	4	10	26	2	8	4	4	2	6	
10 do 20	38	3	7	9	10	5	4	19	1	3	5	5	3	2	
20 do 30	31	3	4	4	9	3	8	13	1	2	1	2	3	4	
30 i pow.	15	0	4	0	5	4	2	1	0	0	0	0	1	0	
bez stażu	27	4	3	4	4	6	6	19	3	1	2	4	4	5	
	260	30	45	45	57	35	48	147	16	20	26	32	22	31	

SICIENKO

Liczba bezrobotnych:

ogółem 260

kobiety 147

Liczba osób uprawnionych do zasiłku:

ogółem 36

kobiety 27

⁶ Dane na dzień 31.12.2016 roku; źródło Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy;

Tabela 11. Bezrobotni wg wieku stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy⁷

Bezrobotni wg wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy stan na 31 października 2017r. Sicienka

Opis	Liczba bezrobot. ogółem	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						Liczba bezrobot. kobiet	Z tego wg czasu pozost. bez pracy w m-cach						
		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24		do 1	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	pow 24	
wiek	18 do 24	23	4	8	2	4	3	2	14	3	0	2	4	3	2
	25 do 34	75	7	12	8	14	18	16	51	3	6	5	12	14	11
	35 do 44	46	6	9	6	9	7	9	30	4	3	4	6	5	8
	45 do 54	36	5	10	2	8	5	6	19	1	7	1	3	2	5
	55 do 59	26	3	3	3	2	7	8	11	1	0	3	1	1	5
	60 i pow.	13	3	0	0	2	2	6	0	0	0	0	0	0	0
	219	28	42	21	39	42	47	125	12	16	15	26	25	31	
wykształc.	wyższe	27	2	8	4	6	4	3	22	1	4	4	6	4	3
	politeczne i średnie zawod.	35	7	6	9	3	7	3	21	3	2	6	2	5	3
	średnie ogólnokształcące	19	4	1	3	5	3	3	11	3	0	2	4	1	1
	zasadnicze zawodowe	57	7	13	3	9	13	12	27	2	5	1	3	6	10
	gimnazjalne i poniżej	81	8	14	2	16	15	26	44	3	5	2	11	9	14
	219	28	42	21	39	42	47	125	12	16	15	26	25	31	
staż pracy	do 1 roku	31	4	3	1	9	6	8	25	4	3	1	9	3	5
	1 do 5	58	8	14	8	8	12	8	34	3	5	7	4	8	7
	5 do 10	38	3	3	6	11	6	9	24	2	0	3	9	6	4
	10 do 20	30	4	9	4	3	7	3	13	0	5	2	0	3	3
	20 do 30	24	4	4	1	4	4	7	11	1	2	1	2	0	5
	30 i pow.	12	1	2	1	2	2	4	2	0	0	1	0	0	1
	bez stażu	26	4	7	0	2	5	8	16	2	1	0	2	5	6
	219	28	42	21	39	42	47	125	12	16	15	26	25	31	

SICIENKO

Liczba bezrobotnych:

ogółem 219

kobiety 125

Liczba osób uprawnionych do zasiłku:

ogółem 30

kobiety 15

⁷ Dane na 31.10.2017 r.; źródło Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc, zarówno fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując lub usprawiedliwiając sprawcę. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Jednym z zaburzeń ściśle skorelowanych z alkoholem jest przemoc w rodzinie. Szczególnie trudna jest sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinie z problemem alkoholowym. Żadne inne środowisko nie ma tak znaczącego wpływu na rozwój dziecka jak środowisko rodzinne, dlatego nadużycia ze strony najbliższych są szczególnie traumatyczne i silnie wpływają na rozwój dziecka.

Dysfunkcja takiej rodziny zakłóca prawidłowy rozwój dziecka - poznawczy, emocjonalny i społeczny.

Skutki krótkoterminowe u dzieci:

- negatywny obraz własnej osoby,
- zachowania autoagresywne,
- dominacja lęku, złości, gniewu,
- poczucie winy,
- zaburzenia łaknienia, snu,
- agresywne zachowania,
- obgryzanie paznokci,
- niepokój, drżenie, jękanie,
- myśli samobójcze,
- słabe wyniki w nauce.

Skutki długoterminowe:

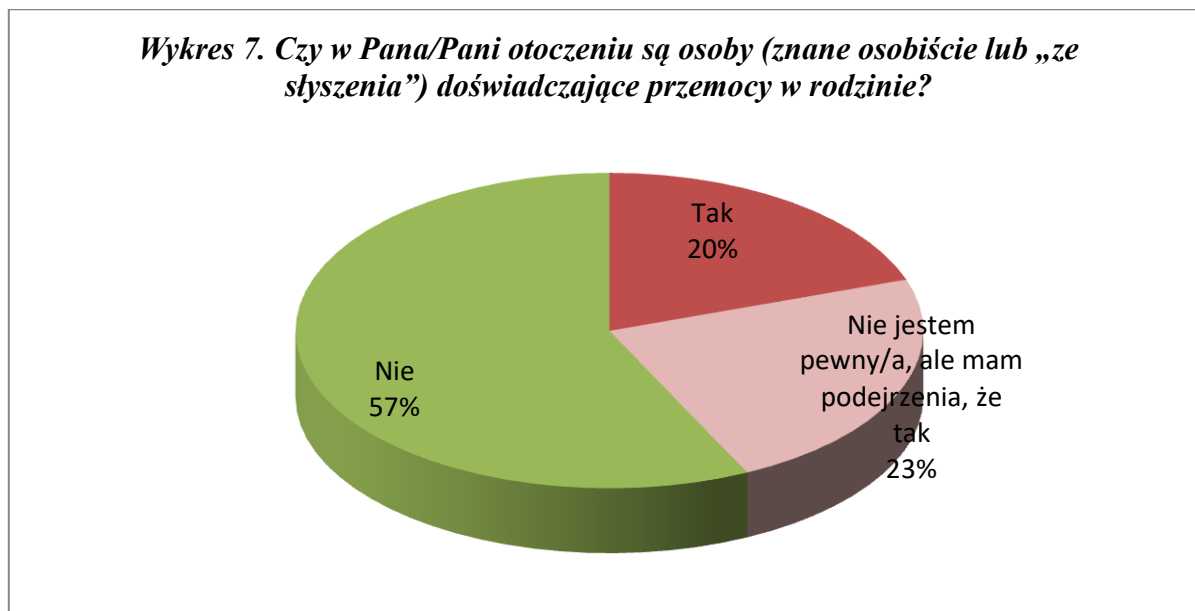
- brak umiejętności tworzenia satysfakcjonujących i stabilnych relacji damsko-męskich,
- zaburzenia: lękowe, depresyjne, odżywiania,
- stosowanie przemocy,
- doznawanie przemocy,
- problemy zdrowotne.

Tabela 12. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Rok	Interwencje Policji dotyczące przemocy w rodzinie	Poszkodowani				Sprawcy		
		ogółem	kobiety	mężczyźni	niepełnoletni	ogółem	kobiety	mężczyźni
2013	8	11	8	0	3	8	0	8
2014	14	24	14	3	7	14	1	13
2015	19	21	17	1	3	20	2	18

Dane wskazują na wzrost liczby interwencji Policji w sprawach przemocy domowej w latach 2013 - 2015. Zestawienie pokazuje wyraźną zależność pomiędzy płcią a przemocą w rodzinie: ofiarami padają głównie kobiety i dzieci, sprawcami są najczęściej mężczyźni.

Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że ponad jedna piąta (20%) respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy fizycznej w rodzinie, a 23% podejrzewa że tak się dzieje.

Wśród badanych mieszkańców tylko 38% deklaruje, że wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Są to informacje alarmujące. Społeczność gminy Sicienko powinna zostać objęta kampanią informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. Jedną

z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób są plakaty oraz ulotki psychoedukacyjne zawierające informacje o lokalnych instytucjach, które niosą pomoc osobom doznającym przemocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. "dobrych domach". Jednak mieszkańcy gminy Sicienko raczej nie są skłonni myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie i większość z nich (76%) uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 88% zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Statystyki dostarczone przez lokalne instytucje pokazują, że mężczyźni także padają ofiarą przemocy, jednak są to przypadki dużo rzadsze.

W społeczności gminy Sicienko stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie nie są rozpowszechnione. Jedynie od 5 do 10% osób zgodziło się z takimi fałszywymi twierdzeniami jak: "Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać.", "Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.", "Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych."

Tabela 13. Postawy i przekonania na temat przemocy⁸

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	48%	45%	5%	3%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	9%	15%	40%	36%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	60%	28%	7%	5%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać.	2%	4%	20%	74%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	1%	4%	16%	80%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	6%	4%	17%	72%

⁸ Wartości procentowe zostały zaokrąglone do liczb całkowitych

Poprzez badania ankietowe sprawdzono także **przekonania dotyczące wychowania dzieci**. Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie.

W przypadku stwierdzenia "Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa" zdania respondentów były podzielone. 34% jest zdecydowanie przeciwnych karom fizycznym, 27% raczej ich nie akceptuje. Jednak 30% osób raczej zgadza się, że klaps jest niezbędny do prawidłowego wychowania a 10%, że zdecydowanie zgadza się.

Kolejne twierdzenie "Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek" spotkało się z raczej jednomyślnym odrzuceniem, ponieważ aż 76% zdecydowanie się nie zgadza.

Wśród respondentów 40% zdecydowanie opowiada się za delegalizacją kar fizycznych, 28% raczej się z nią zgadza.

Łącznie jedynie 18% zgadza się z twierdzeniem, że kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.

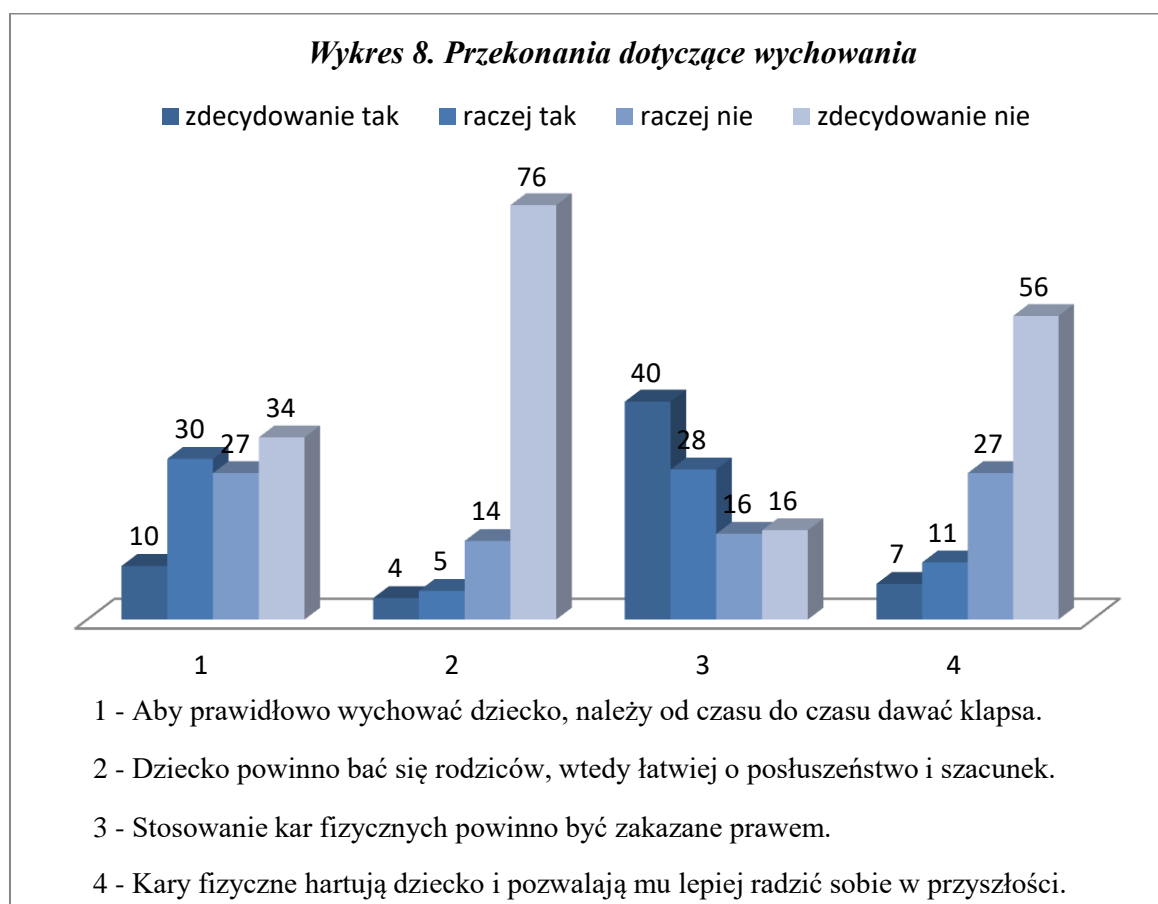

Tabela 14. Osoby dotknięte przemocą⁹

Rok	Małżonek/ka	Dzieci	Konkubent/ konkubina	Rodzice, rodzeństwo i inni
2010	0	0	0	0
2011	6	9	1	1
2012	8	12	0	1
2013	10	21	1	5
2014	5	11	0	5
2015	16	23	1	1
2016	17	22	0	2
Suma	62	98	3	15

W toku prowadzonych procedur Niebieskiej Karty ustalono, że największą grupą osób będących w otoczeniu sprawców przemocy są dzieci.

Tabela 15. Sprawca przemocy¹⁰

Rok	Kobieta	Mężczyzna
2011	0	8
2012	1	10
2013	2	17
2014	3	16
2015	4	16
2016	2	17
suma	12	73

W powyższym zakresie, na terenie naszej gminy nie odbiegamy od ogólnych tendencji, gdzie sprawcami przemocy są głównie mężczyźni.

Tabela 16. Sprawcy wg wieku¹¹

wiek sprawcy	18-20	20-25	26-30	31-40	41-50	51-60	powyżej 60
2011	0	0	4	1	2	1	0
2012	0	1	0	4	1	3	1
2013	0	1	3	4	5	3	1
2014	0	1	1	1	2	1	0
2015	0	2	2	3	5	2	1
2016	0	1	3	6	5	1	1
suma	0	6	13	19	20	11	4

Największa liczba osób stosujących przemoc mieści się w grupie wiekowej 26-50 lat.

⁹ Źródło: Zespół Interdyscyplinary w Sicieniu

¹⁰ Jw.

¹¹ Jw.

Tabela 17. Liczebność rodzin dotkniętych przemocą¹²

Rok	2-osobowa	3-osobowa	4-osobowa	5-osobowa	6-osobowa i więcej
2011	2	0	6	0	0
2012	2	1	6	0	1
2013	1	3	9	2	3
2014	1	1	4	2	1
2015	5	3	5	3	1
2016	6	4	4	1	1
suma	17	12	34	8	7

Na terenie naszej gminy najwięcej przypadków stosowania przemocy widać w rodzinach mniej licznych. W rodzinach wieloosobowych widać tendencję malejącą.

Tabela 18. Wiek dzieci w rodzinie z założoną Niebieską Kartą¹³

Rok	0-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16-18
2010	0	0	0	0	0	0
2011	1	1	1	3	2	1
2012	3	1	1	4	2	1
2013	6	3	1	4	2	5
2014	4	1	1	0	4	1
2015	4	6	5	4	2	2
2016	2	8	3	5	2	2
suma	20	20	12	20	14	12

Najbardziej narażoną na przemoc, w rodzinach dotkniętych przemocą na terenie naszej gminy jest grupa dzieci w przedziale 10-12 lat.

Tabela 19. Przemoc a uzależnienie¹⁴

Rok	sprawca nadużywa alkoholu	sprawca nadużywa narkotyków	sprawca bez uzależnień
2011	8	0	0
2012	7	0	3
2013	16	2	1
2014	6	0	3
2015	13	0	6
2016	14	1	4
suma	64	3	17

Główny czynnik ryzyka stosowania przemocy w rodzinie w gminie Sicienko to alkohol.

¹² Jw.

¹³ Jw.

¹⁴ Jw.

Tabela 20. Rodzaje przemocy w rodzinach z założoną Niebieską Kartą¹⁵

Rok	Psychiczna	Fizyczna	Seksualna	Ekonomiczna
2010	0	0	0	0
2011	8	5	0	2
2012	10	8	1	0
2013	18	17	2	1
2014	9	7	1	0
2015	17	7	0	0
2016	16	9	0	1
suma	78	53	4	4

Z przytoczonego zestawienia ewidentnie wynika, że główny rodzaj stosowania przemocy to przemoc psychiczna i fizyczna. Rzadziej mamy do czynienia z przemocą seksualną czy ekonomiczną.

Tabela 21. Okres prowadzenia Niebieskich Kart¹⁶

Rok	krócej niż rok	1 rok	2 lata	3 lata i dłużej
2010	0	0	0	0
2011	5	2	1	0
2012	9	1	0	0
2013	17	1	0	0
2014	9	0	0	0
2015	17	2	0	0
2016	18	1	0	0
suma	75	7	1	0

Okres prowadzenia procedury Niebieskiej Karty jest różny. Jak widać z powyższego zestawienia, zdecydowana większość procedur prowadzona jest krócej niż rok. W zdecydowanej większości procedury trwają 4-8 m-cy. W przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności prowadzenia Procedury Niebieskiej Karty jest to okres 2-3 miesięcy.

¹⁵ Jw.

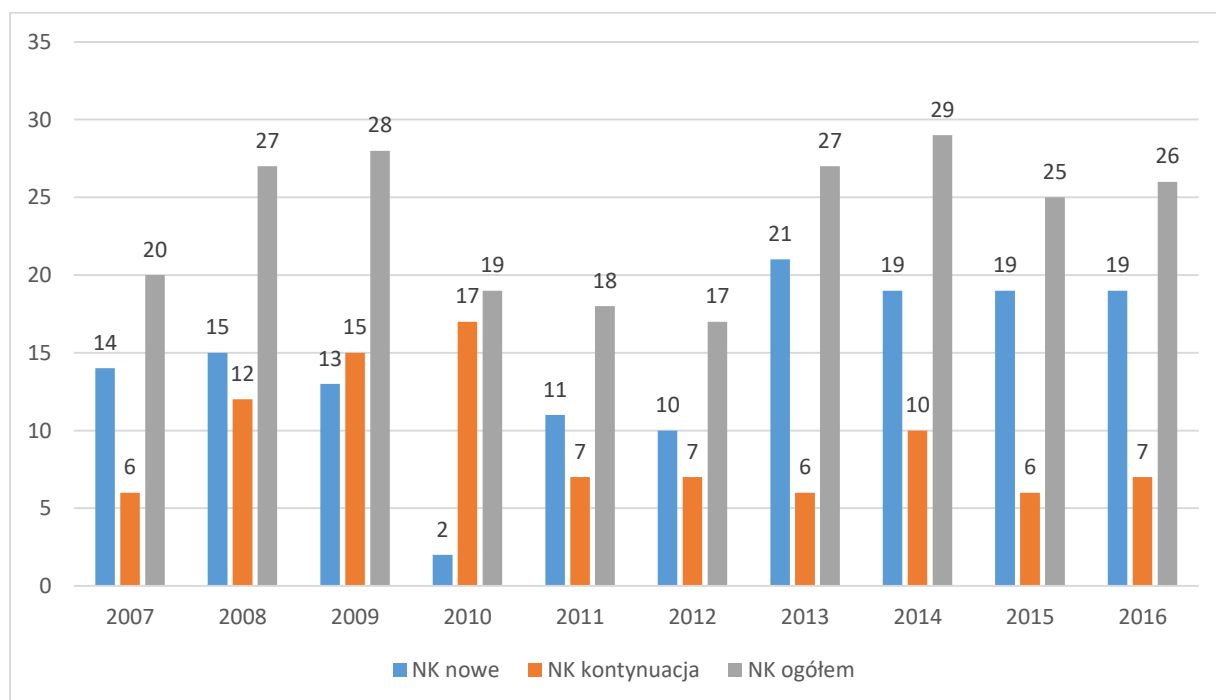
¹⁶ Jw.

Tabela 21. Powody zakończenia procedury Niebieskiej Karty¹⁷

Rok	przemoc ustala §18 ust.1 pkt 1	brak zasadności §18 ust.1 pkt 2	zgon sprawcy	zmiana miejsca zamieszkania sprawcy/ofiary
2011	0	0	1	0
2012	10	0	0	1
2013	9	3	0	3
2014	12	5	0	3
2015	12	3	0	2
2016	14	4	0	1
suma	57	12	1	10

Różne są powody zakończenia procedury Niebieskiej Karty. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” wskazuje, że zakończenie procedury może nastąpić tylko w dwóch pierwszych wypadkach. W powyższym zestawieniu ujęto dwa kolejne powody ważne dla zobrazowania sytuacji w tym zakresie.

Wykres 9. Liczba prowadzonych Niebieskich Kart w latach 2007 - 2016¹⁸

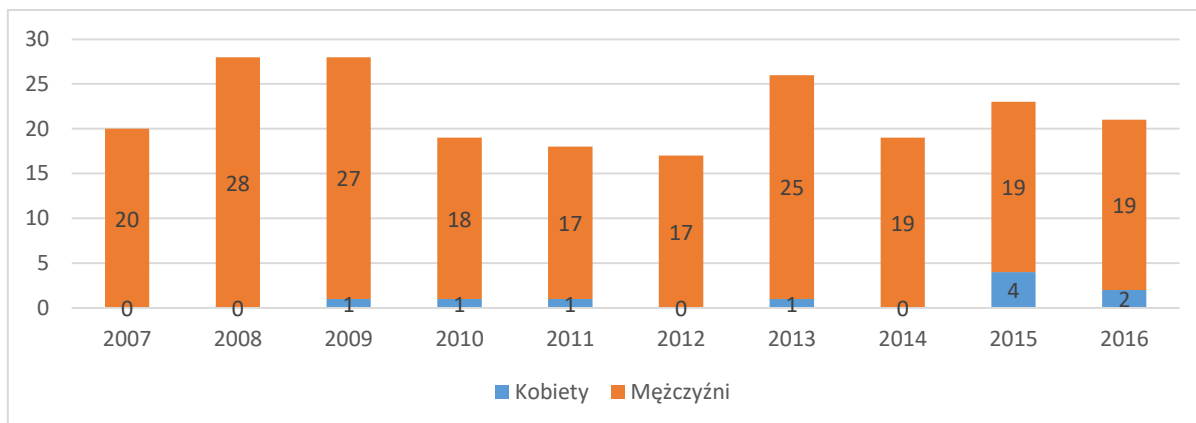

¹⁷ Jw.

¹⁸ dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

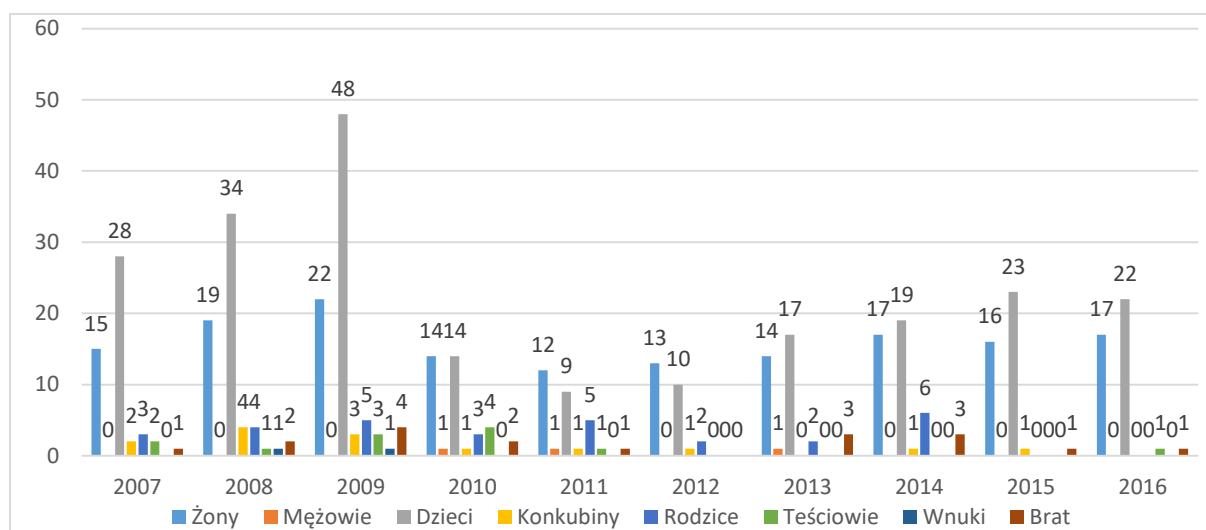
Przedstawione dane wskazują na wysoki odsetek liczby Niebieskich Kart w latach 2008-2009, następnie ich spadek w latach 2010-2012 i ponowny wzrost w 2013 i 2014 roku. W 2015 i 2016 roku nastąpił niewielki spadek założonych Niebieskich Kart.

Wykres 10. Sprawcy przemocy w latach 2007 – 2016 wg prowadzonych Niebieskich Kart¹⁹

W zdecydowanej większości sprawcami przemocy są mężczyźni. W 2009 roku GOPS odnotował pierwsze przypadki, gdzie sprawcami przemocy są kobiety i ta sytuacja powtarza się w latach 2010, 2011, 2013, 2015 i 2016. Po analizie tych przypadków należy stwierdzić, że w jednym z nich oskarżenie żony o stosowanie przemocy było kartą przetargową w sprawie rozwodowej, natomiast w drugim przypadku o stosowanie przemocy były oskarżenia wzajemne i założono oraz prowadzono w rodzinie 2 NK, gdzie sprawcą i ofiarą byli zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Wykres 11. Osoby doświadczające przemocy w latach 2007 – 2016 wg prowadzonych NK²⁰

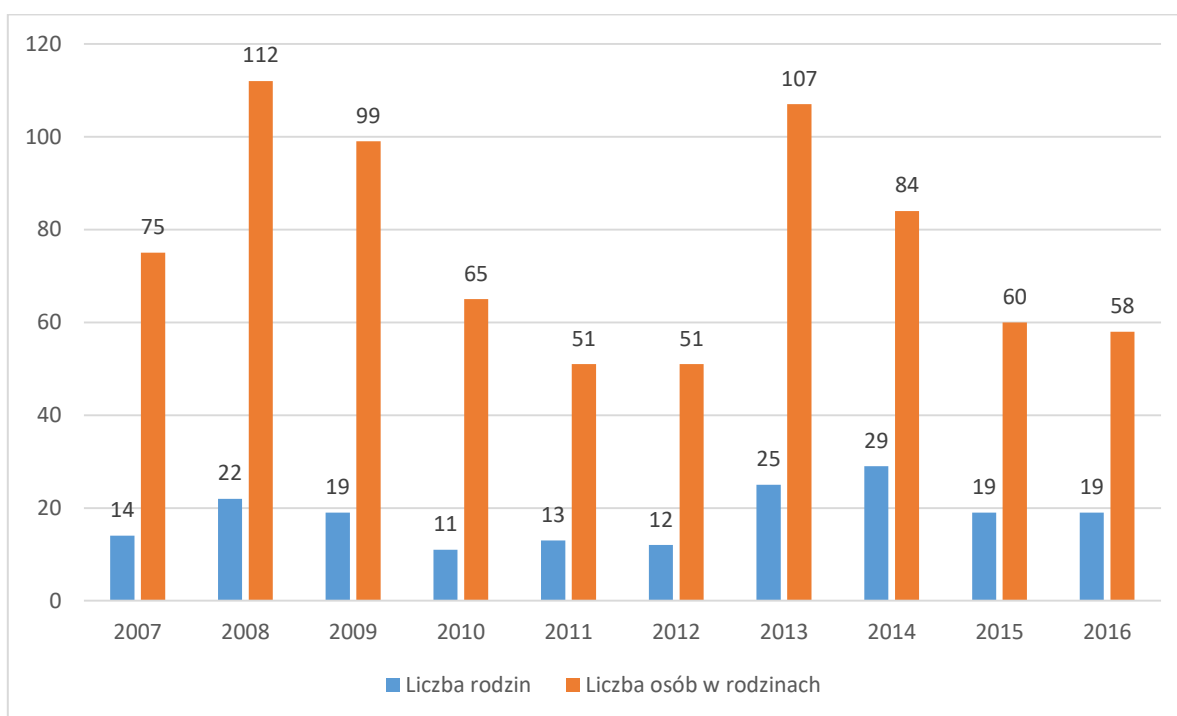

¹⁹ jak wyżej

²⁰ dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

Na podstawie sporządzonych Niebieskich Kart dokonano analizy osób doświadczających przemocy z podziałem na lata, w rodzinach gdzie stosowana jest przemoc. Z powyższego zestawienia wynika, że największy odsetek osób doświadczających przemocy stanowią dzieci i żony. W 2009 roku osiągnął on najwyższą wartość tj. 22 małżonki i 48 dzieci. Po tym też roku zauważalny jest 3 letni okres spadkowy, gdzie liczba dzieci i żon doświadczających przemocy wahała się w granicach od 10 do 14 osób. W 2014 roku odnotowaliśmy tendencję zwykłą - 17 żon i 19 dzieci było osobami doświadczającymi przemocy. W latach 2015 – 2016 tendencja zwykła utrzymuje się. Można zatem stwierdzić, że tendencja zwykła wynika również z większej świadomości osób doświadczających przemocy i chęci szukania rozwiązań występującego problemu poprzez wszczęcie procedury Niebieskiej Karty w rodzinie. Dzięki współpracy i systematycznej edukacji instytucji powołanych do współpracy w przeciwdziałaniu przemocy, Niebieskie Karty są coraz częściej zakładane nie tylko przez Policję i GOPS, ale także przez pracowników szeroko pojętej oświaty.

Wykres 12. Rodziny, którym udzielono pomocy w związku z przemocą w latach 2007–2016²¹

Powyższe zestawienie przedstawia ilość rodzin i liczbę osób w tych rodzinach, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku udzielał różnorodnych świadczeń zgodnie

²¹ Dane GOPS w Sicienku

z ustawą o pomocy społecznej w związku z występowaniem w rodzinie problemu przemocy. W latach 2008, 2009, 2013 i 2014 udzielana pomoc była znaczna z uwagi na dość nasilony problem przemocy w rodzinie. W ww. latach udzielono pomocy na poziomie 19-29 rodzin w których występował problem przemocy w rodzinie. W latach 2010-2012 liczba rodzin którym udzielono pomocy z powodu przemocy w rodzinie kształtowała się na niższym poziomie od 11 do 13 rodzin.

W 2013 roku dwukrotnie zwiększyła się liczba rodzin i osób, którym udzielono wsparcia. Wynika to w dużej mierze ze wzrostu świadomości osób doświadczających przemocy o samym zjawisku przemocy i o możliwościach uzyskania wsparcia w tym zakresie oraz z mniejszej akceptacji społecznej na stosowanie przemocy. W latach 2015 – 2016 nastąpił spadek liczby rodziców i osób, którym udzielono wsparcia.

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Na terenie gminy Sicienko funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Kruszynie
- Szkoła Podstawowa w Samsiecznie
- Szkoła Podstawowa w Strzelewie
- Szkoła Podstawowa w Trzemiętowie
- Szkoła Podstawowa w Sicienku
- Szkoła Podstawowa w Wojnowie.

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjów. Przebadano uczniów klas IV-VI szkół podstawowych (łącznie 209 uczniów) oraz uczniów klas I-II gimnazjum (135 uczniów).

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

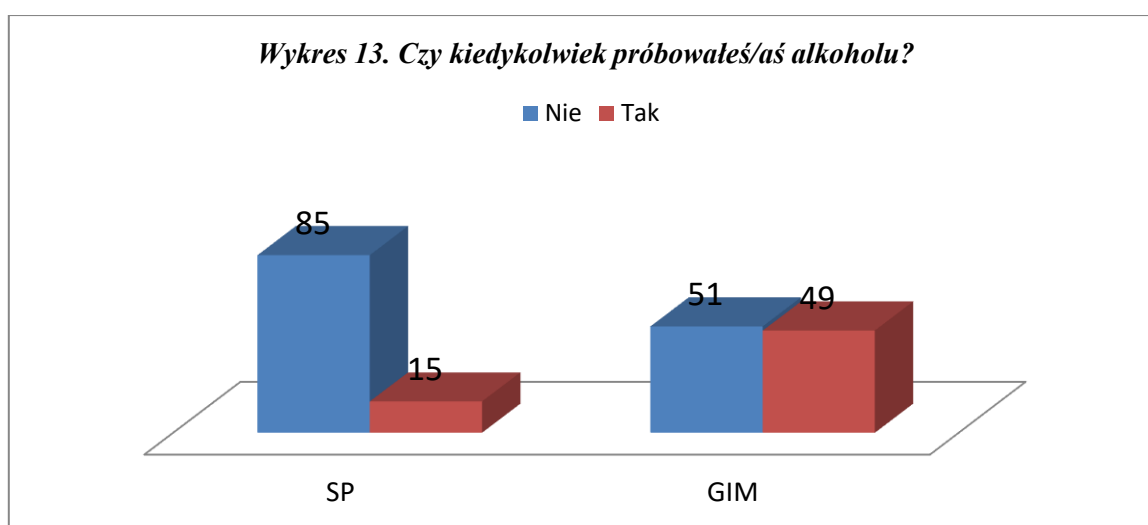
Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza następujących problemów społecznych:

- używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picia alkoholu,
- palenia papierosów oraz używania narkotyków i dopalaczy,

- problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym,
- hazardu i innych ryzykownych zachowań,
- używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

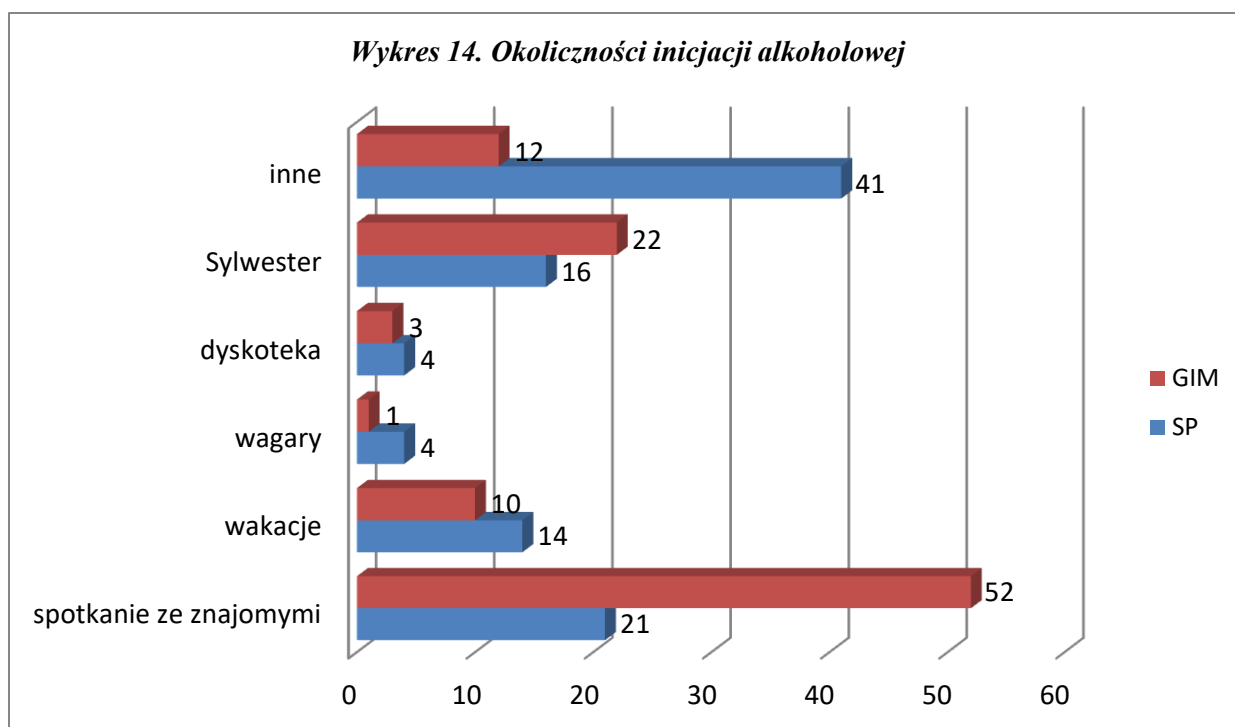
Wyniki badania przedstawiają poniższe wykresy.

W badaniu zadano także pytania o alkohol. Pierwsze pytanie dotyczyło tego, czy uczniowie kiedykolwiek próbowali alkoholu. Oczywiście im starsi uczniowie, tym więcej z nich miało już za sobą doświadczenie związane z piciem alkoholu. **Mimo to uczniowie w Gminie Sicienko wypadają korzystnie na tle całej Polski.** Wyniki badań ESPAD z 2011 wskazują, że chociaż raz w ciągu całego życia piło 87,3% uczniów szkół gimnazjalnych.

Średnia wieku inicjacji alkoholowej wyniosła 10 lat dla uczniów szkoły podstawowej oraz 11 lat dla uczniów gimnazjum.

Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej dzieci i młodzieży w gminie Sicienko są spotkania ze znajomymi. Jest to wynik potwierdzający prawidłowości związane z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla dzieci i młodzieży w wieku 12 - 18 lat najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Oprócz wieku i okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, jak często młodzi ludzie sięgają alkohol. Na szczęście w przypadku uczniów szkoły podstawowej kontakt z alkoholem był jednorazowy (69%) lub próbowali go kilka razy w życiu (26%). Nieco częściej po alkohol sięgają gimnazjaliści. Warto jednak podkreślić, że wszyscy badani przez nas uczniowie nie ukończyli jeszcze 18 roku życia, a podawanie im alkoholu jest przestępstwem. Niepokoi fakt, że znaleźli się uczniowie, którzy deklarują codzienne spożywanie alkoholu. Być może są to osoby, które podczas badania chciały się "popisać", jednak nie należy bagatelizować takich niepokojących sygnałów.

Tabela 22. Częstotliwość spożywania alkoholu²²

	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
Spróbowałem/am alkoholu tylko raz.	69%	28%
Piłem/am tylko kilka razy w życiu.	26%	36%
Piję rzadziej niż raz w miesiącu	3%	16%
Piję kilka razy w miesiącu	0%	11%
Piję kilka razy w tygodniu	0%	0%
Piję codziennie lub prawie codziennie	3%	9%

²² Wartości procentowe zostały zaokrąglone do liczb całkowitych

Średnia wieku inicjacji nikotynowej wyniosła 10 lat dla uczniów szkoły podstawowej oraz 11 lat dla uczniów gimnazjum.

Do regularnego palenia papierosów przyznaje się 15% uczniów szkół gimnazjalnych oraz 2% uczniów klas szkoły podstawowej, z kolei do e-papierosów odpowiednio 2% i 3%.

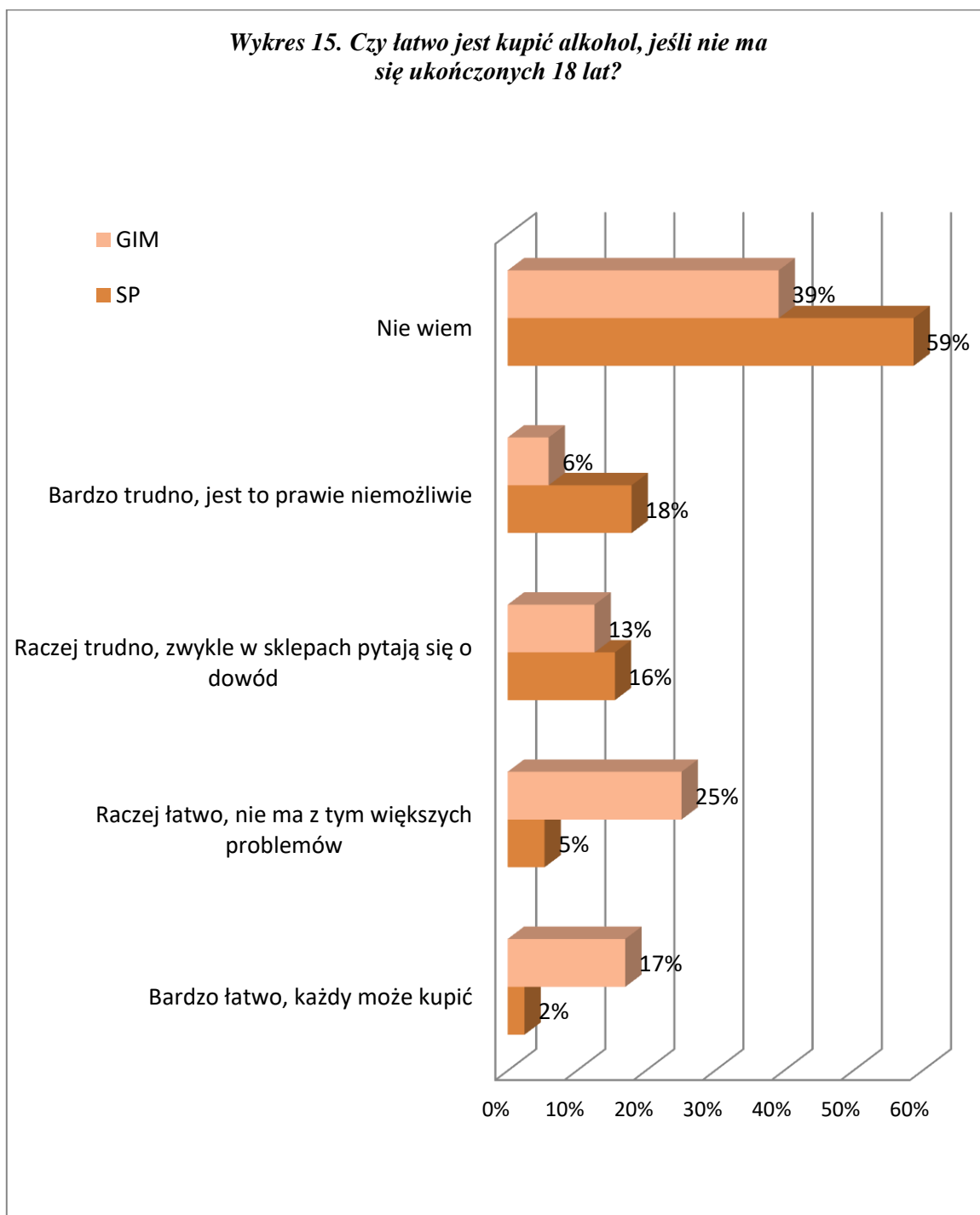

Tabela 23. Poglądy uczniów gimnazjum²³

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	31%	38%	11%	23%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	16%	34%	30%	21%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	32%	38%	13%	19%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	13%	14%	33%	42%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	21%	13%	21%	46%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	16%	19%	17%	52%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	9%	27%	21%	45%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	53%	27%	7%	16%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	11%	16%	24%	52%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	24%	25%	27%	24%

Tabela 24. Poglądy uczniów szkoły podstawowej²⁴

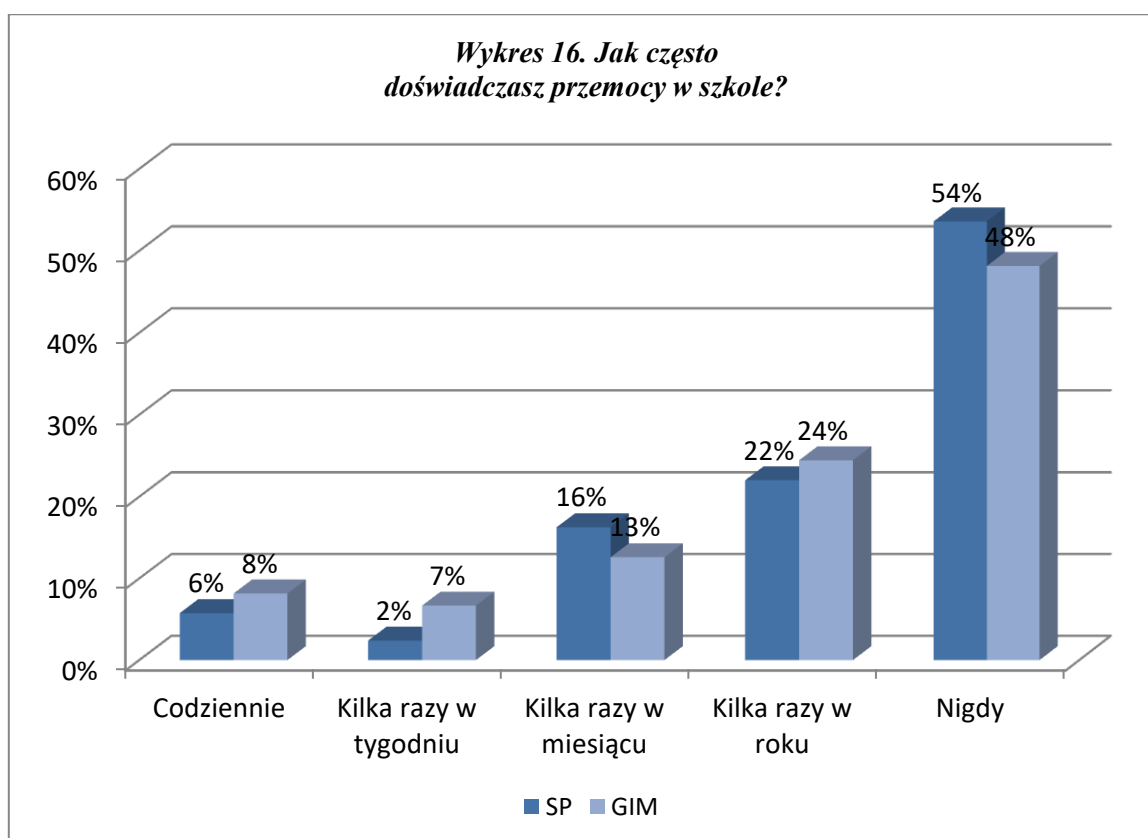
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	38%	32%	13%	21%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	7%	15%	30%	51%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	63%	18%	6%	16%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	5%	3%	11%	84%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	10%	7%	20%	67%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	6%	16%	22%	60%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	3%	4%	15%	81%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	58%	22%	8%	17%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	11%	10%	26%	59%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	4%	4%	17%	77%

²³ Wartości procentowe zostały zaokrąglone do liczb całkowitych²⁴ Wartości procentowe zostały zaokrąglone do liczb całkowitych

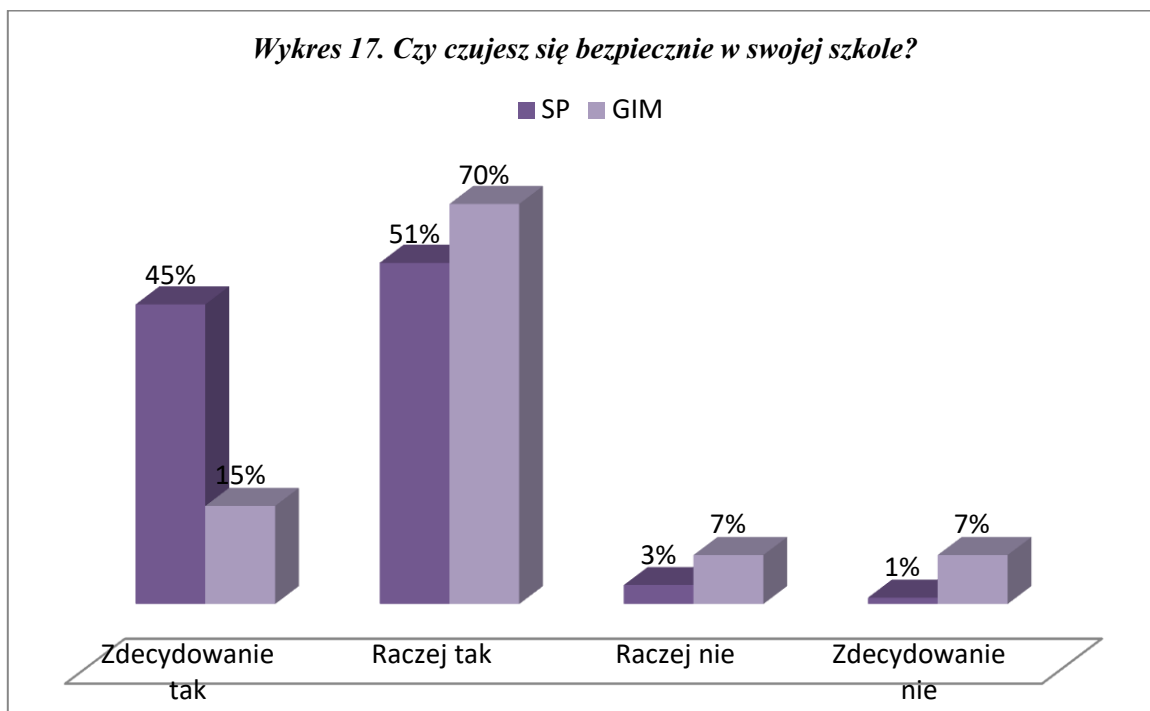
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Poziom agresywności dorastającej młodzieży wzrasta, liczne są również akty przemocy dokonywane przez dzieci i młodzież wobec ich rówieśników. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i wchodzenia w kontakty z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Gminie Sicienka pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy się ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

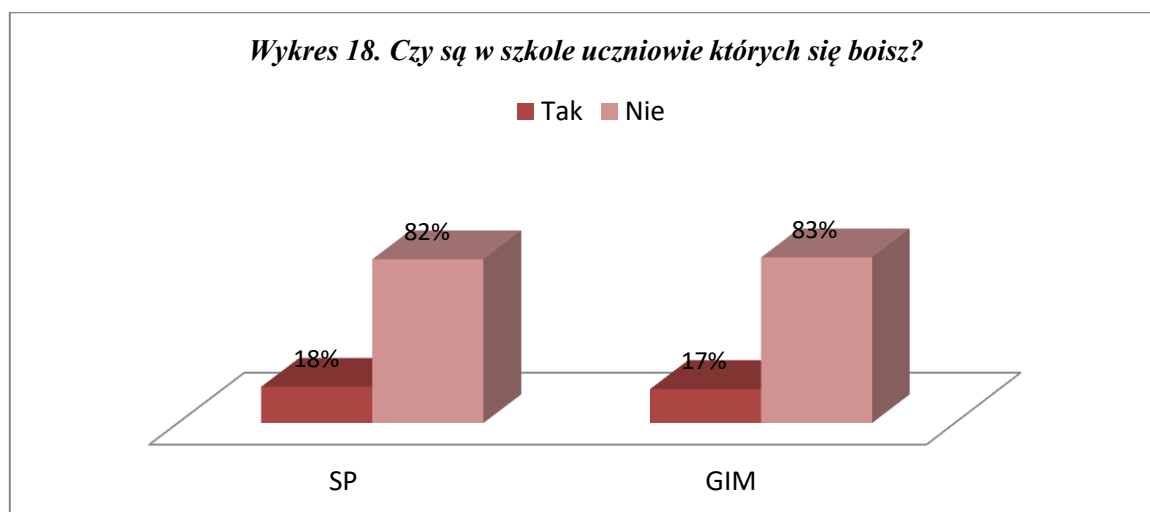
Mimo generalnego poczucia, że szkoła jest bezpiecznym miejscem, aż od 6 do 8% uczniów deklaruje, że codziennie doświadcza w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Tylko około połowa uczniów w ogóle nie doświadcza przemocy w środowisku szkolnym.

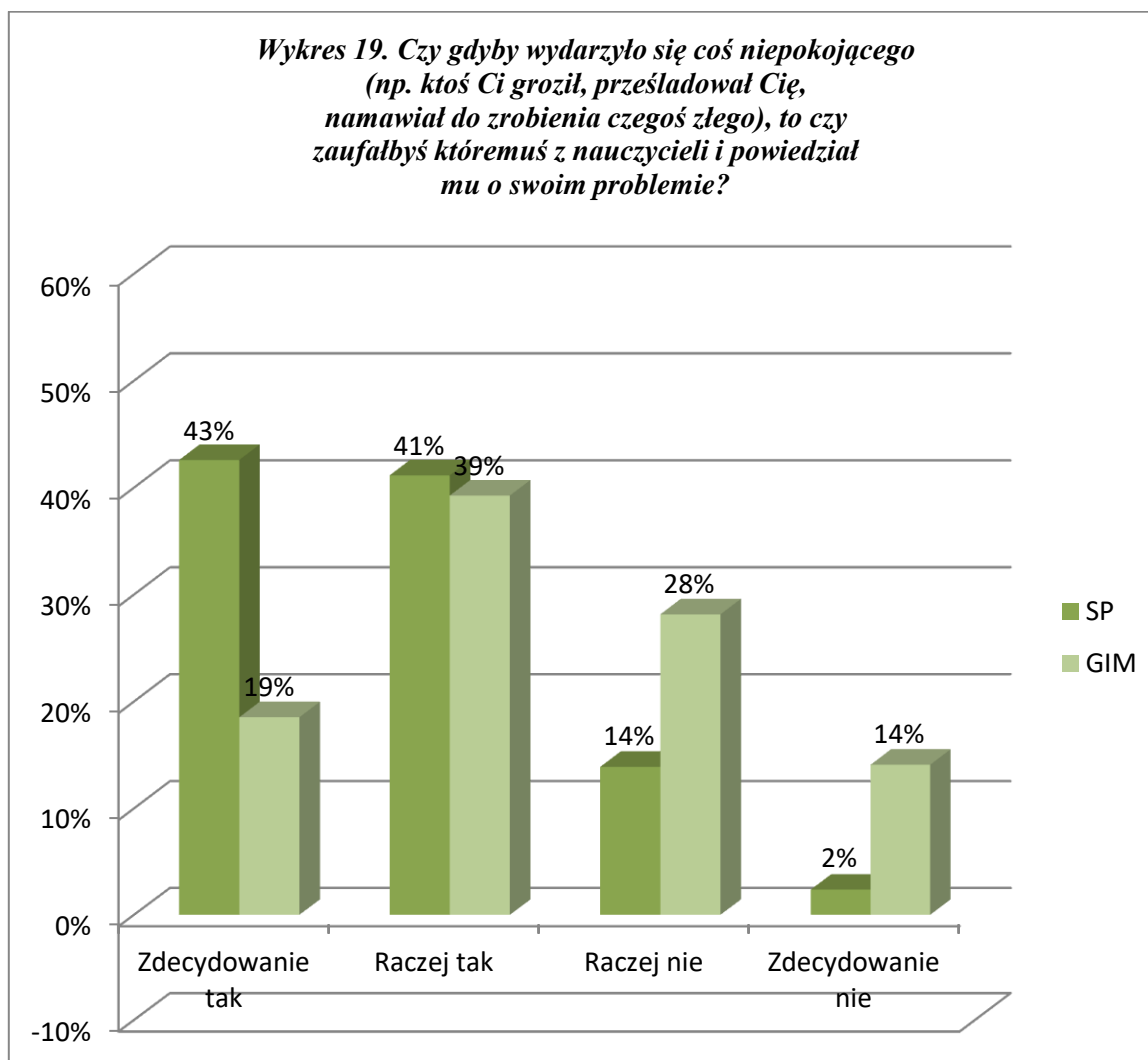
Badania wykazały, że uczniowie generalnie czują się bezpieczni w szkołach, do których uczęszczają. Niestety, istnieje grupa gimnazjalistów, którzy zdecydowanie nie czują się bezpiecznie (7%) lub raczej nie czują się bezpiecznie (7%). Być może są to młodzi ludzie, którzy pełnią rolę tzw. kozłów ofiarnych. Ten problem wymaga dalszej analizy, np. przeprowadzenia przez pedagoga lub psychologa szkolnego badań socjometrycznych w każdej klasie i identyfikację uczniów skupiających agresję grupy.

Zarówno w szkole podstawowej, jak i w gimnazjum podobna ilość uczniów przyznaje, że w szkole są osoby, które budzą w nich strach.

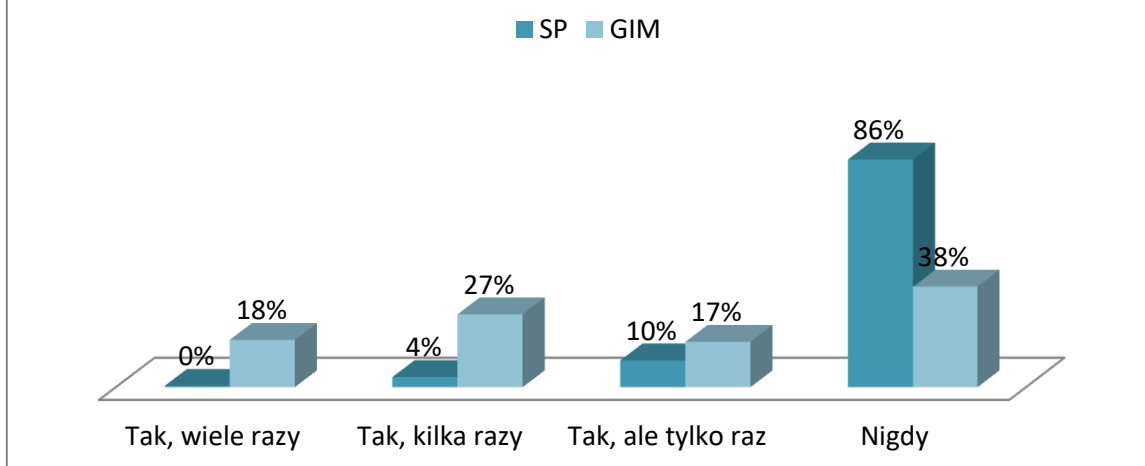

Niestety, badania pokazały że zjawisko prześladowania najmłodszych uczniów znane od wielu lat jako "fala" czy "kocenie" jest obecne w środowisku szkolnym w gminie Sicienko. Szczególnie widoczne jest to w wynikach dotyczących szkół gimnazjalnych, gdzie aż 35% badanych przyznaje, że w ich szkole to zjawisko występuje.

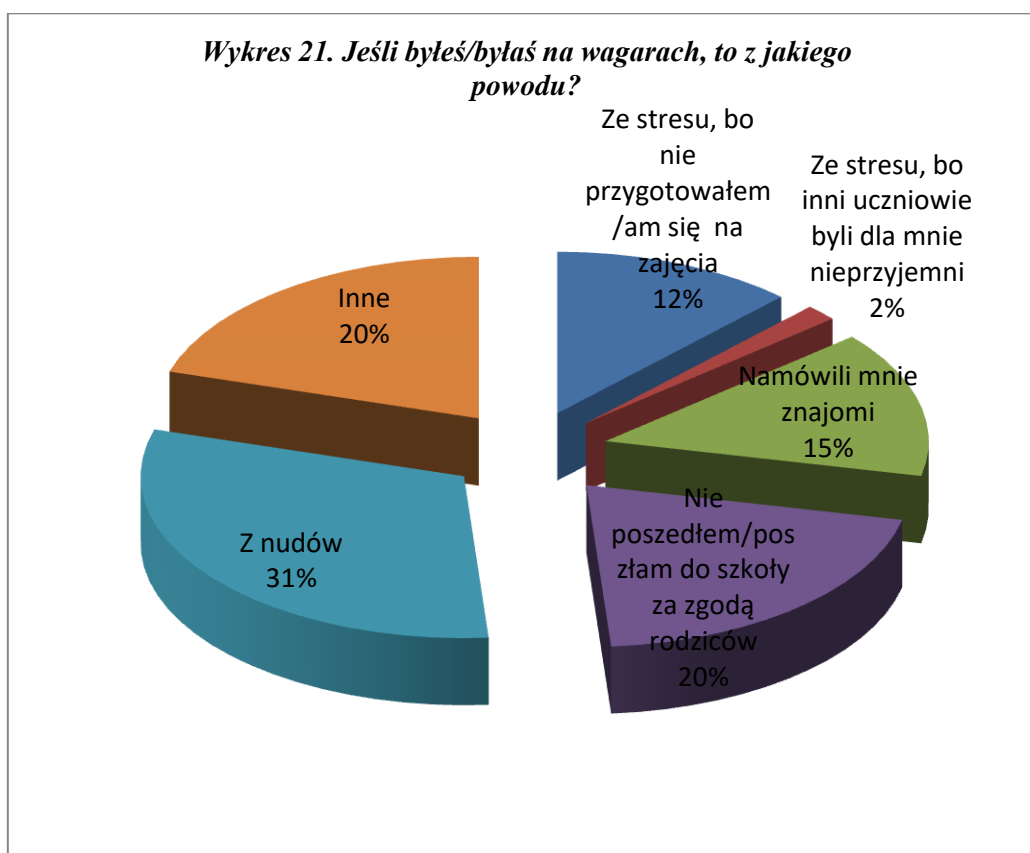
Zapytaliśmy uczniów szkół w Gminie Sicienko o opuszczanie zajęć lekcyjnych, ponieważ jest to niejednokrotnie okoliczność sprzyjająca eksperymentom z alkoholem lub substancjami psychoaktywnymi. Uwidoczniła się wyraźna różnica między uczniami szkoły podstawowej i gimnazjum. Aż 18% uczniów gimnazjum przyznaje, że byli na wagarach wiele razy. Wyniki te mogą niepokoić.

Wykres 20. Czy byłeś/aś kiedyś na wagarach?

W kolejnym punkcie zapytaliśmy się o powód wagarowania. Ze względu na niewielki odsetek uczniów szkoły podstawowej, którzy opuszczali zajęcia prezentujemy łączną analizę motywów. **Większość uczniów zaznaczyła odpowiedź "z nudów". Aż 20% uczniów wagarowało za przyzwoleniem rodziców.** Kolejnym popularnym powodem opuszczania lekcji była **namowa znajomych oraz brak przygotowania do zajęć.**

Wykres 21. Jeśli byłeś/byłaś na wagarach, to z jakiego powodu?

Rysunek 2. Główne obszary problemowe dzieci i młodzieży²⁵

Propozycje działań zgłoszone przez Dyrektorów szkół i pedagogów szkolnych:

- kontynuowanie działań w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej
- organizowanie szkoleń dla nauczycieli, dyrektorów szkół,
- pomoc psychologiczna.

Na podstawie badań naukowych określono, że w Polsce 943 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 roku życia ma rodziców z problemami wynikającymi z picia. Populacja ta stanowi ok.13.% tej grupy wiekowej. Odsetek ten waha się od 11% wśród dzieci do 4 roku życia do prawie 15 % w grupie wiekowej 13-17 lat.

²⁵ Źródło: dane pozyskane od Dyrektorów szkół, pedagogów szkolnych,

Podsumowując diagnozę, można wyciągnąć następujące wnioski:

- Za najpoważniejszy problem społeczny w opinii mieszkańców można uznać **bezrobocie**, ponieważ 34% respondentów uznało je za bardzo istotny, a 38% za raczej istotny problem. Kolejną ważną kwestią jest **zaśmiecenie krajobrazu** (kolejno 31% i 43% uznało ten problem za istotny). Wysokie lokaty otrzymały również problemy społeczne takie jak: **bieda, ubóstwo, kryzys norm moralnych, kryzys rodziny, bezdomność**.
- Choć znalazły się wśród respondentów osoby, które deklarują abstynencję (aż 11%), największa liczba badanych przyznała że pije alkohol kilka razy w miesiącu (36%) lub w roku (24%). Można podsumować ten wynik stwierdzeniem, że **60% dorosłych mieszkańców gminy Sicienko pije alkohol okazjonalnie**. Ok. 12% osób spożywa napoje alkoholowe raz w tygodniu, 7% - kilka razy tygodniowo, a aż 12% pije alkohol prawie codziennie. **Mimo generalnej tendencji do picia okazjonalnego niepokojącym jest, że 1/8 mieszkańców niemal każdego dnia spożywa napoje alkoholowe**. Wśród tych osób mogą znaleźć się osoby uzależnione, a także pijące w sposób ryzykowny lub szkodliwy.
- W kwestiach takich jak: traktowanie alkoholu jako rozwiązania trudnych sytuacji, prowadzenia po spożyciu alkoholu oraz picia w czasie ciąży czy podczas wykonywania pracy, mieszkańcy gminy Sicienko są raczej jednomyślni i **prezentują oni konstruktywne postawy**. Warto podtrzymywać te postawy społeczne.
- Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej dzieci i młodzieży w gminie Sicienko są spotkania ze znajomymi. Jest to wynik potwierdzający prawidłowości związane z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla dzieci i młodzieży w wieku 12 - 18 lat najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. **Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego**. Jest to sytuacja w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

- **Aż 74% respondentów zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze.** Niemal 1/5 badanych zna więcej niż 10 takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się **marihuana oraz jej pochodne - aż 90 respondentów zna osoby, które przyjmują tego typu narkotyki.** Drugie miejsce zajmują **amfetamina oraz substancje psychoaktywne nazywane dopalaczami.** Dopalacze są szczególnie niebezpieczne ze względu na brak wiedzy na temat konsekwencji ich przyjmowania oraz bardzo łatwą dostępność w sklepach internetowych.
- W środowisku gminy Sicienko uzależnienie od leków nie jest problemem marginalnym. **Aż 14% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby uzależnione od leków, a kolejne 20% nie jest pewnych, ale ma podejrzenia że osoby w ich otoczeniu mogą być uzależnione.** Warto zastanowić się nad prowadzeniem przyszłych działań profilaktycznych z naciskiem na uświadamianie lokalnej społeczności, że uzależnienie od leków jest realnym problemem.
- **Wyniki badań są niepokojące, ponieważ ponad jedna piąta (20%) respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy fizycznej w rodzinie, a 23% podejrzewa że tak się dzieje.** Niestety, wśród badanych mieszkańców **tylko 38% deklaruje, że wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.** Są to informacje alarmujące. Społeczność gminy Sicienko powinna zostać objęta kampanią informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. Jedną z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób byłyby plakaty oraz ulotki psychoedukacyjne zawierające informacje o lokalnych instytucjach, które niosą pomoc osobom doznającym przemocy.
- Badania wykazały, że cyberprzemoc jest poważnym problemem w lokalnej społeczności. **Niemal połowa respondentów (46%) ma w swoim otoczeniu osoby które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyludzenia, zniesławienia).** **Aż 22% nie jest pewnych, ale ma podejrzenia że tak właśnie się stało.** Wyniki wskazują na ogromną potrzebę edukacji prawnej i psychologicznej lokalnej społeczności, która pozwoli im uniknąć bycia ofiarą cyberprzestępczości, a także lepiej radzić sobie z trudnymi sytuacjami związanymi z pogwałceniem praw w Internecie.
- Wyniki badań wskazują, że uczniowie w gminie Sicienko, podobnie jak osoby dorosłe mają kontakt z przejawami cyberprzemocy. Najczęstszym z nich są obraźliwe widoczne

publicznie w serwisach społecznościowych, które często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości. Wskazuje to na **konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.**

- Badania wykazały, że **uczniowie generalnie czują się bezpieczni w szkołach, do których uczęszczają.** Niestety, istnieje grupa gimnazjalistów, którzy zdecydowanie nie czują się bezpiecznie (7%) lub raczej nie czują się bezpiecznie (7%). Być może są to młodzi ludzie, którzy pełnią rolę tzw. kozłów ofiarnych. Ten problem wymaga dalszej analizy, np. przeprowadzenia przez pedagoga lub psychologa szkolnego badań socjometrycznych w każdej klasie i identyfikację uczniów skupiających agresję grupy.
- Warto również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem **inicjowania zmian systemowych**, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.
- Biorąc pod uwagę prezentowane wyniki, obszarem nad którym należy intensywnie pracować jest **przygotowanie uczniów do radzenia sobie z zagrożeniami związanymi z nowymi technologiami oraz cyberprzemocą.** Świadomość dotycząca substancji psychoaktywnych jest na dość dobrym poziomie, co nie oznacza że nie warto podtrzymywać konstruktywnych postaw.

4. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ NA 2018 ROK

Działania podejmowane przez samorząd gminy wynikają z zadań określonych w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, i dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz możliwości finansowych, instytucjonalnych i kadrowych.

4.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla mieszkańców Gminy Sicienko uzależnionych od alkoholu.

4.1.1. Kontynuowanie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku,

Zadania Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego:

- ✓ całościowe rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta,
- ✓ informowanie o możliwości pomocy oraz kompetencjach poszczególnych służb, które mogą zaangażować się w profesjonalną systemową pomoc dla osoby uzależnionej, jej rodziny,
- ✓ motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, kierowanie tych osób do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- ✓ udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- ✓ udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzinom,
- ✓ rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia oraz udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy,
- ✓ uruchomienie interwencji, za zgodą osoby doznającej przemocy, w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy domowej,
- ✓ gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy,
- ✓ wsparcie telefoniczne podczas dyżurów (psychoterapeuta, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapeuta uzależnień, psycholog i radca prawny);

4.1.1.1. Finansowanie specjalisty – psycholog, terapeuta uzależnień w procesie certyfikacji, psychoterapeuta psychoanalityczny,

4.1.1.2. Finansowanie dyżurów terapeuty uzależnień dla osób uzależnionych – prowadzenie grupy motywacyjno-edukacyjnej,

4.1.1.3. Finansowanie specjalisty w zakresie indywidualnych konsultacji dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu,

Wskaźniki: liczba godzin, liczba odbiorców, liczba udzielonych porad

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.1.1.4. Finansowanie zatrudnienia psychologa dla osób dorosłych będących w stanie kryzysu,

Wskaźniki: liczba godzin, liczba odbiorców, liczba udzielonych porad

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.1.1.5. Finansowanie telefonu i Internetu w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku,

- 4.1.1.6. Zakup materiałów i niezbędnego wyposażenia do kontynuowania działalności RPK,
- 4.1.1.7. Zakup i udostępnienie ulotek o charakterze informacyjnym propagujących działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku,
Wskaźniki: liczba odbiorców
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja
- 4.1.1.8. Zakup literatury fachowej na potrzeby specjalistów zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym.
- 4.1.2. Finansowanie kosztów badania przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa osób w przedmiocie uzależnienia na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o wszczęcie postępowania w celu poddania się leczeniu przymusowemu;
Wskaźniki: liczba osób skierowanych na badania,
Źródła pozyskiwania wskaźników: prowadzona dokumentacja
- 4.1.3. Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych;

W zakresie Edukacji zdrowotnej

- 4.1.4. Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód zdrowotnych wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
Wskaźniki: liczba odbiorców
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja, liczba rozprowadzonych ulotek, plakatów
- 4.1.5. Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży;
Wskaźniki: liczba odbiorców
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja, liczba rozprowadzonych ulotek, plakatów
- 4.1.6. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia
Wskaźniki: liczba odbiorców
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja, liczba rozprowadzonych ulotek, plakatów

- 4.1.7. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym

Wskaźniki: liczba odbiorców

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja, liczba rozprawdzonych ulotek, plakatów

Szkolenie kadr

- 4.1.8. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy, które pozwolą na poznanie mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem w tym. m. in. GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, służba zdrowia, dyrektorzy szkół, pedagodzy, nauczyciele, pracownicy domów kultury, świetlic;

Wskaźniki: liczba uczestników

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

- 4.1.9. Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń, warsztatów, kursów, konferencji, programów profilaktycznych dla osób działających w obszarze profilaktyki w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, członków GKRPA, służby zdrowia, pracowników GOPS, policjantów, osób zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym, Punkcie Informacyjnym dla Ofiar Przemocy, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego mających na celu zwiększenie kompetencji w/w osób, w tym diety i koszty dojazdu.

Wskaźniki: liczba uczestników

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

- 4.1.10. Zorganizowanie i sfinansowanie kształcenia personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie (wczesne rozpoznanie i krótka interwencja)

Wskaźniki: liczba uczestników

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja, liczba uczestników zadania

4.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

4.2.1. Kontynuacja działalności Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Zadania Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy:

- ✓ dążenie do zmiany świadomości i postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
- ✓ udzielanie porad przez specjalistę ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczegółowe zadania określa umowa,
- ✓ udzielanie porad prawnych, szczegółowe zadania określa umowa
- ✓ uświadamianie ofierze jej prawa o nietykalności osobistej,
- ✓ zmotywowanie poszkodowanej do podjęcia wszelkich działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji życiowej,
- ✓ ścisła współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

4.2.1.1. Finansowanie specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy.

4.2.1.2. Finansowanie zatrudnienia radcy prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej;

Wskaźniki: liczba osób korzystających z pomocy, liczba udzielonych porad
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.2.1.3. Finansowanie dyżurów specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy „Telefonie zaufania” w RPK w Sicienku;

Wskaźniki: liczba osób korzystających z pomocy, liczba udzielonych porad
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.2.2. Współfinansowanie zadania Kujawsko-Pomorska „Niebieska Linia” Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie zgodnie z zawartym porozumieniem.

4.2.3. Finansowanie grupy wsparcia dla ofiar przemocy – w przypadku zawiązania grupy.

4.2.4. Prowadzenie systemu informacji i edukacji mieszkańców Gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez: kampanie społeczne, działania profilaktyczne, edukacyjne, propagowanie właściwych postaw wolnych od przemocy (w tym: ulotki, plakaty, informatory);

Wskaźniki: liczba odbiorców
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.2.5. Organizowanie i finansowanie zajęć, mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców w ramach Szkoły rodzica

Wskaźniki: liczba uczestników
Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

4.3.1. Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży (finansowanie kadry, zakup materiałów niezbędnych do realizacji zajęć).

Wskaźniki: liczba uczestników, liczba prowadzonych grup

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.2. Realizacja działań konsultacyjno - superwizyjnych dla osób prowadzących dziecięce lub młodzieżowe grupy socjoterapeutyczne.

4.3.3. Finansowanie realizacji programów profilaktyczno – wychowawczych we wszystkich szkołach na terenie gminy.

Wskaźniki: liczba uczestników, liczba prowadzonych grup

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.4. Finansowanie zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz zajęć uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu obejmujących oddziaływania profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem działających od lat grup i zespołów w dziedzinie kultury.

Wskaźniki: liczba uczestników, liczba prowadzonych grup

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.5. Finansowanie zajęć sportowych dla uczniów szkół z terenu gminy Sicienko.

Wskaźniki: liczba uczestników,

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.6. Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów z komunikacji dla uczniów szkół z terenu gminy Sicienko.

Wskaźniki: liczba uczestników,

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.7. Realizacja warsztatów obejmujących zjawisko cyberprzemocy dla dzieci i ich rodziców

Wskaźniki: liczba uczestników,

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.8. Dofinansowanie lub sfinansowanie letniego wypoczynku dzieciom uczestniczącym w dziecięcych i młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych, a także dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

Wskaźniki: liczba uczestników,

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.9. Finansowanie pracy psychologa szkolnego.

Wskaźniki: liczba godzin pracy psychologa ,liczba udzielonych porad

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.10. Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz rodziców w zakresie zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej.

Wskaźniki: liczba uczestników,

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.11. Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia, których celem jest utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu.

4.3.12. Udział w kampanii „POSTAW NA RODZINĘ” promującej wartości rodzinne.

Wskaźniki: liczba uczestników,

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.13. Zorganizowanie narad, seminariów, warsztatów, konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie.

Wskaźniki: liczba szkoleń, liczba uczestników

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.3.14. Zorganizowanie, dofinansowanie lub sfinansowanie realizacji rekomendowanego programu „Fantastyczne Możliwości” w ramach wdrażania uniwersalnych rekomendowanych programów profilaktycznych.

Wskaźniki :liczba uczestników

Źródła pozyskiwania wskaźników: sprawozdania, prowadzona dokumentacja

4.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

4.4.1. Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Sicienko, zarówno ze stowarzyszeniami działającymi w sferze kultury i sportu, jak również w obszarze społecznym (Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne). Włączenie ich w proces propagowania działań profilaktycznych i edukacyjnych zwiększających świadomość i postawy społeczne wobec zjawiska związanego z nadużywaniem alkoholu.

4.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 Ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

4.5.1. Organizacja i sfinansowanie szkolenia dla podmiotów gospodarczych na temat przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

4.5.2. Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży.

5. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SICIENKU

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana przez Wójta Gminy Sicienka. W skład Komisji wchodzi 4 osoby posiadające wymagane przeszkolenie w zakresie profilaktyki alkoholowej. Działa na podstawie regulaminu pracy GKRPA, w oparciu o harmonogram pracy.

Do właściwości Komisji należy m.in.:

- ✓ opracowanie oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na każdy rok kalendarzowy,
- ✓ opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży lub w miejscu sprzedaży,
- ✓ opiniowanie decyzji o cofaniu zezwoleń w przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym,
- ✓ rozpatrywanie wniosków wpływających do komisji,
- ✓ kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - odbywa się na zasadach określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ kontrola placówek handlowych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują miesięczne wynagrodzenie, które w 2018 roku wynosić będzie:

- dla przewodniczącego komisji - 450,00 zł (brutto);
- dla wiceprzewodniczącego komisji – 400,00 zł (brutto);
- dla członka komisji - 350,00 zł (brutto).

6. HARMONOGRAM REALIZACJI I FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w *Programie* są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem. Środki na realizację zadań są zabezpieczone w budżecie gminy - dział 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Tabela 25. Preliminarz wydatków na 2018 rok

Preliminarz wydatków na 2018 rok	
✓ Dotacje celowe przekazane do samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień	600,00 zł
✓ Składki na ubezpieczenie społeczne	2 000,00 zł
✓ Składki na Fundusz Pracy	600,00 zł
✓ Wynagrodzenia bezosobowe	60 000,00 zł
✓ Zakup materiałów i wyposażenia	7 000,00 zł
✓ Zakup usług pozostałych	80 000,00 zł
✓ Opłata z tytułu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	1 600,00 zł
✓ Zakup usług obejmujących wykonanie analiz, ekspertyz i opinii	5 000,00 zł
✓ Różne opłaty i składki	1 000,00 zł
✓ Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	800,00 zł
✓ Zakup środków żywności	500,00 zł
Razem planowane wydatki:	
	159 100,00 zł

Tab. 26. Harmonogram realizacji zadań

Zadanie	Nazwa zadania	Okres realizacji
4.1.1.	Kontynuowanie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku, w tym:	cały rok
4.1.1.1	Finansowanie specjalisty – psycholog, terapeuta uzależnień w procesie certyfikacji, psychoterapeuta psychoanalityczny	cały rok
4.1.1.2	Finansowanie dyżurów terapeuty uzależnień dla osób uzależnionych-prowadzenie grupy motywacyjno -edukacyjnej	cały rok
4.1.1.3	Finansowanie specjalisty w zakresie indywidualnych konsultacji dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu	cały rok
4.1.1.4	Finansowanie zatrudnienia psychologa dla osób dorosłych będących w stanie kryzysu	cały rok

4.1.1.5	Finansowanie telefonu i Internetu w RPK w Sicienku	cały rok
4.1.1.6	Zakup materiałów i wyposażenia do RPK	cały rok
4.1.1.7	Zakup i udostępnienie ulotek o charakterze informacyjnym propagujących działalność RPK w Sicienku	cały rok
4.1.1.8	Zakup literatury fachowej na potrzeby specjalistów zatrudnionych w RPK	cały rok
4.1.2	Finansowanie kosztów badania osób w przedmiocie uzależnienia przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego	cały rok
4.1.3	Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	cały rok
4.1.4	Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód zdrowotnych wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież	cały rok
4.1.5	Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży	cały rok
4.1.6	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia	cały rok
4.1.7	Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym	cały rok
4.1.8	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy, które pozwolą na poznanie mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem w tym. m.in. GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, służba zdrowia, dyrektorzy szkół, pedagodzy, nauczyciele, pracownicy domów kultury, świetlic;	cały rok
4.1.9	Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń, warsztatów, kursów, konferencji, programów profilaktycznych dla osób działających w obszarze profilaktyki w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, członków GKRPA, służby zdrowia, pracowników GOPS, policjantów, osób zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym, Punkcie Informacyjnym dla Ofiar Przemocy, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego mających na celu zwiększenie kompetencji w/w osób, w tym diety i koszty dojazdu.	cały rok
4.1.10	Zorganizowanie i sfinansowanie kształcenia personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec policjantów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie (wczesne rozpoznanie i krótka interwencja)	I półrocze
4.2.1	Kontynuacja działalności Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:	cały rok

4.2.1.1	Finansowanie specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy	cały rok
4.2.1.2	Finansowanie zatrudnienia radcy prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej	cały rok
4.2.1.3	Finansowanie dyżurów specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy „Telefonie zaufania” w RPK w Sicienku	cały rok
4.2.2	Współfinansowanie zadania Kujawsko – Pomorska „Niebieska Linia” Pogotowie dla Ofiar przemocy w Rodzinie, zgodnie z zawartym porozumieniem	cały rok
4.2.3	Finansowanie grupy wsparcia dla ofiar przemocy – w przypadku zawiązania grupy	cały rok
4.2.4	Prowadzenie systemu informacji i edukacji mieszkańców gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez kampanie społeczne, działania profilaktyczne, edukacyjne, propagowanie właściwych postaw wolnych od przemocy (w tym: ulotki, plakaty, informatory)	cały rok
4.2.5	Organizowanie i finansowanie zajęć mających na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców w ramach „Szkoły rodzica”	cały rok
4.3.1	Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży (w tym zatrudnienie kadry, zakup materiałów)	I-VI, IX-XII
4.3.2	Realizacja działań konsultacyjno - superwizyjnych dla osób prowadzących dziecięce i młodzieżowe grupy socjoterapeutyczne	cały rok
4.3.3	Finansowanie realizacji programów profilaktyczno – wychowawczych w szkołach na terenie gminy	I-VI IX-XII
4.3.4	Finansowanie zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży oraz zajęć uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu obejmujących oddziaływania profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem działających od lat grup i zespołów w dziedzinie kultury	I-VI IX-XII
4.3.5	Finansowanie zajęć sportowych dla uczniów szkół z terenu gminy	I-VI IX-XII
4.3.6	Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów z komunikacji dla uczniów szkół z terenu gminy	cały rok
4.3.7	Realizacja warsztatów obejmujących zjawisko cyberprzemocy dla dzieci i ich rodziców	IV kwartał
4.3.8	Dofinansowanie lub sfinansowanie letniego wypoczynku dzieciom uczestniczącym w dziecięcych i młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych a także dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych	VII/VIII
4.3.9	Finansowanie pracy psychologa szkolnego	I-VI IX-XII
4.3.10	Zorganizowanie i sfinansowanie warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz rodziców w zakresie zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej	IX-X

4.3.11	Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia, których celem jest utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu	cały rok
4.3.12	Udział w kampanii „POSTAW NA RODZINĘ” promującej wartości rodzinne	II kwartał
4.3.13	Zorganizowanie porad, seminariów, warsztatów, konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie	cały rok
4.3.14	Zorganizowanie, dofinansowanie lub sfinansowanie realizacji rekomendowanego programu „Fantastyczne możliwości”	cały rok
4.4.1	Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Sicienko zarówno ze stowarzyszeniami działającymi w sferze kultury i sportu jak również w obszarze społecznym (Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne). Włączenie ich w proces propagowania działań profilaktycznych i edukacyjnych zwiększających świadomość i postawy społeczne wobec zjawiska związanego z nadużywaniem alkoholu	cały rok
4.5.1	Organizacja i sfinansowanie szkolenia dla podmiotów gospodarczych na temat przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości	grudzień
4.5.2	Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży	cały rok
5.	Wynagrodzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	cały rok